

Həftədə
5 dəfə çıxır

Qəzet
2003-cü ildən
nəşr olunur

ƏSƏDİ ÇÖKDÜRƏN TÜRKİYƏ SİLAHLARI ERMƏNİLƏRİ XOFLANDIRAN YENİ MOTİV KİMİ - AZƏRBAYCAN BUNLARLA ÜSTÜMÜZƏ GƏLSƏ...

■ səh. 9 ■

**Prezident Goranboy və
Şəmkir rayonlarında mühüm
infrastruktur açılışlarında...**

■ səh. 2 ■

**Prezidenti Xətəinin heykəlinin yeni
məkanına aparan motiv - dövlətçilik
tarixinə ehtiram nümunələri...**

■ səh. 3 ■

**Azərbaycanda koronavirusla
mübarizə çərçivəsində
əsaslı addımlar davam edir**

■ səh. 4 ■

**KTMT-nin konfransında Belarus
səfiri Ermənistanın "kürkünə birə
saldı" - Azərbaycanla KTMT...**

■ səh. 5 ■

**Paşinyan iqtidarına yeni ictimai qınaq
- ölkə Sorosun oyuncağına çevrilir...**

■ səh. 13 ■

**Ermənistanın azərbaycanlılara
qarşı soyqırımlar tarixi**

■ səh. 11 ■

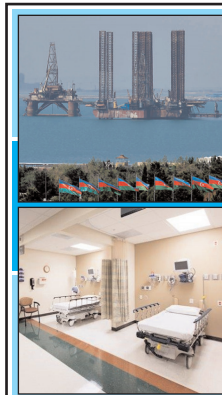
**Bəzi xəstəliklər üçün pulsuz
dərmanların yoxa çıxdığı
xəstəxana və poliklinikalar...**

■ səh. 15 ■

■ səh. 14 ■

Məktəblər ona görə bağlanmadı ki, kimlərsə buna istirahət və gəzinti şansı kimi baxsın...

**Azərbaycan neftinin Avropaya yeni maraqlı çıxış
marşrutu - məşhur Odessa-Brodı kəməri «dirildilir»**

■ səh. 12 ■

**Paşinyan İrəvan küçələrində şəxsən buklet paylamağı da
özünə rəva gördü - vədlər doğrulmayanda, xalq üzə duranda...**

■ səh. 10 ■

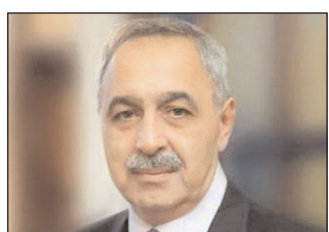
**Koronavirusla birgə dövlət və ictimai
mübarizənin Azərbaycan modeli...**

■ səh. 6 ■

■ səh. 8 ■
**Nədən
həm də
"Koronavirussuz
ada"
olmıyacaq...**

■ səh. 5 ■
**"Qarabağ həmsədrləri"
Türkiyəyə niyə
getmişdilər - erməni
versiyası və
ekspert rəyləri...**

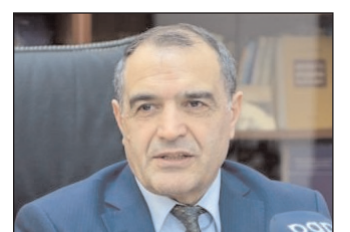
■ səh. 3 ■
**Ankarada
Xocalı
abidəsinə
nəhayət
qərar verildi**

■ səh. 7 ■
**Uzaq ildib
proseslərinin
perspektivdə
Qarabağ danışıqlarına
təsirləri...**

■ səh. 15 ■
**Kütləvi kitabxanaların
müvəqqəti
bağlanması
- növbəti səmərəli
antivirus tədbiri...**

Prezident İlham Əliyev martın 3-də Goranboy rayonuna səfər edib. Dövlət başçısı Goranboy şəhərində ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edərək önünə gül dəstəsi qoyub.

Goranboy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Məhərrəm Quliyev Prezident İlham Əliyevə son vaxtlar rayonda görülən işlər barədə məlumat verib.

Prezidenti İlham Əliyev Goranboy rayonuna səfəri çərçivəsində Qızılhacılı-Goranboy-Goran-Rəhimli-Veyisli-Qazanbulaq-Borsunlu avtomobil yolunun yenidənqurmadan və bərpadan sonra açılışında iştirak edib. Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov görülən işlər barədə dövlət başçısına məlumat verib.

Prezident İlham Əliyev yolun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib.

Daha sonra Prezident Goranboy Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının açılışında iştirak edib.

Xəstəxananın rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdikdən sonra Prezident xəstəxanada yaradılan şəraitlə tanış olub.

Tibb ocağının kollektivi ilə görüşən dövlət başçısı onlarla xatirə şəkləri çəkdirib.

Prezidenti İlham Əliyev "Azərxaç" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Goranboy filialının fəaliyyəti ilə də tanış olub. "Azərxaç" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Vidadi Muradov Prezident İlham Əliyevə müəssisədə yaradılan şərait barədə məlumat verib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 3-də Şəmkir rayonuna da səfərə gəlib. Dövlət başçısı əvvəlcə Şəmkir şəhərində ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib, önünə gül dəstəsi qoyub.

Şəmkir Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Alimpaşa Məmmədov rayonda görülən işlər barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verib.

Prezident İlham Əliyev Şəmkir-Abbasi-Nərimanlı avtomobil yolunun yenidənqurmadan sonra açılışında iştirak edib. Azərbaycan Avtomobil

Prezident Goranboy və Şəmkir rayonlarında mühüm infrastruktur açılışlarında...

obil Yolları Dövlət Agentliyinin sədri Saleh Məmmədov dövlət başçısına görülən işlərlə bağlı məlumat verib.

Prezident İlham Əliyev yolun rəmzi açılışını bildirən lenti kəsib.

"Şəmkirçay" Sutəmizləyici Qurğular Kompleksi də istifadəyə verilib. Prezident İlham Əliyev açılış mərasimində iştirak edib. "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov Prezident İlham Əliyevə kompleks barədə məlumat verib. Dövlət başçısı kompleksin işə salınmasını bildirən düyməni basıb. Sonra o, kompleksin kollektivi ilə görüşüb.

Sonda xatirə şəkləri çəkdirilib.

Prezident İlham Əliyev martın 3-də Rusiya Federasiyasının Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubevin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Nümayəndə heyətinin üzvlərini salamlayan Prezident İlham Əliyev deyib:

-Xoş gəlmisiniz, sizi görməyə çox şadam. Əminəm ki, səfəriniz məhsuldar və xoş olacaq. Bizi qədim dostluq telləri bağlayır. Şadam ki, bu gün bizə gəlmisiniz. Əlbəttə, sizin səfərinizin gündəliyi yetərincə zəngindir. Bildiyimə görə, çoxlu görüşləriniz olacaq. Mənim fikrimcə, bu görüşlərin hamısı çox konstruktiv olacaq və onların nəticələrinə əsasən gələcək əməkdaşlıq yollarını planlaşdıracağıq. Ona görə ki, həm əmtəə dövriyyəsinin artırılması, həm də investisiya layihələrinin, mədəni layihələrin həyata keçirilməsi sahəsində böyük potensial var. Ümumiyyətlə, biz qonşuyuq, demək olar ki, eyni regionda yaşayırıq. Buna görə də, kənd təsərrüfatı istiqamətləri ümumiyyətlə oxşardır. Odur ki, kooperasiya üzrə istiqamətlər çoxdur. Bildiyiniz kimi, biz sizin kənd təsərrüfatı texnikasından fəal istifadə edirik və bizim fermerlər razıdırlar. Beləliklə, görüləsi işlər çoxdur, gündəlik zəngindir. Ümidvaram ki, səfəriniz çox səmərəli olacaq. Bir daha xoş gəlmisiniz.

Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubev deyib:

- Əvvələ, səmimi qəbul üçün Sizə təşəkkür edirik. Biz artıq işə başlamışıq və xeyli görüşlər olub. Biznes nümayəndələri işləyirlər. Bilirəm ki, bu layihələr çox konkretir, hər iki tərəfin marağına uyğundur. Bu,

Sizin dediyiniz kimi, maşın-qayıranlara da, "Waterfall PRO" şirkətinə də aiddir. Polimerlər istehsal edən bu şirkət xammalı Azərbaycandan alır. Potensial böyükdür, təqribən 60 min ton məhsuldan söhbət gedir. Ümidvaram ki, həmin şirkətlərlə əldə edilmiş razılaşmalar reallaşacaq. Onlar praktiki olaraq reallaşmağa başlayıb. Rostov vilayəti geniş şaxələndirilmiş regiondur. Son illərdə bizdə sənaye sektorunun, aqrar sənaye sektorunun inkişaf dinamikası yaxşıdır. Turizm potensialının inkişaf etdirilməsi üçün gözəl imkanlarımız var. Bir neçə şirkət elə bu gün əlaqələrin inkişafı barədə sazişlər imzalamağa hazırdır - sabah bu sazişlər imzalanacaq.

Mən humanitar əməkdaşlıq mövzusunun ayrıca qeyd etmək istədim. Bizim ali məktəblər arasında əməkdaşlıq haqqında bu gün də müqavilələr var. Bilirəm ki, bizim Rostov Dövlət Texniki Universitetinin, Cənub Federal Universitetinin və bir sıra başqa ali məktəblərin konkret əlaqələri reallaşmışdır. Çox xoşagələnlərdir ki, bu tərəfdaşlıq münasibətləri qədim tarixə malikdir.

Rostov vilayətinin qubernatoru Vasili Qolubev Prezident İlham Əliyevə videoyazı olan xatirə albomunu təqdim etdi.

Videoalbom 1980-ci ildə o vaxt Azərbaycana rəhbərlik edən ulu öndər Heydər Əliyevin Rostov vilayətinə səfərinə həsr olunub. Səfər zamanı ulu öndər Böyük Vətən müharibəsi illərində misilsiz şücaət göstərmiş Azərbaycan əsgərlərinin qəhrəmanlığına həsr edilən və Rostov vilayətinin azad olunmasının rəmzi olan "Sambek yüksəklikləri" xatirə abidəsinin açılışında iştirak edib.

Rostovun qubernatoru İlham Əliyevə Heydər Əliyevə aid düz 40 il əvvəlki unikal videoyazını hədiyyə etdi

O zaman alman faşistləri ilə döyüşlərdə böyük hünərlə vuruşan həmvətənlərimizdən ibarət 130-cu və 416-cı atıcı diviziyaların fədakarlığını, qəhrəmanlığını həmişə xatırlayırıq. Mən hər il mayın 9-nu adətən Bakıda veteranlarla birgə keçirirəm. Lakin, bu il Vladimir Vladimiroviç Putindən dəvət almışam və mayın 9-da Moskvada olmağı planlaşdırıram. Onu da demək istəyirəm ki, bizim ümumi Qələbəmiz şərafətli Azərbaycan Ordusunun zabitləri Qızıl Meydanında paradda iştirak edəcəklər.

Fürsətdən istifadə edib onu da demək istədim ki, bu məsələ barədə Rusiyada böyük bayram ilidir. Azərbaycanda Böyük Vətən

Müharibəsi veteranları dövlət tərəfindən həm mənəvi, həm də maddi baxımdan dəstəklənirlər. Biz onların fədakarlığını, qəhrəmanlığını həmişə xatırlayırıq. Mən hər il mayın 9-nu adətən Bakıda veteranlarla birgə keçirirəm. Lakin, bu il Vladimir Vladimiroviç Putindən dəvət almışam və mayın 9-da Moskvada olmağı planlaşdırıram. Onu da demək istəyirəm ki, bizim ümumi Qələbəmiz şərafətli Azərbaycan Ordusunun zabitləri Qızıl Meydanında paradda iştirak edəcəklər.

Fürsətdən istifadə edib onu da demək istədim ki, bu məsələ barədə Rusiyada böyük bayram ilidir. Azərbaycanda Böyük Vətən

qələri tamamilə eynidir. Böyük Vətən Müharibəsi haqqında həqiqətin təhrif edilməsi, tarixi yenidən yazmaq, faşizmi və faşistləri qəhrəmanlaşdırmaq cəhdlərinə qarşı biz də qətiyyətlə mübarizə aparırıq. Buna görə də, bu məsələdə bizim mövqelərimiz tamamilə üst-üstə düşür. Bu mövqələr həm tarixi həqiqətə, ədalətə, həm də ona əsaslanır ki, gələcək nəsillər kimin təcavüzkar, kimin təcavüz qurbanı olmasına, kimin qalib gəlməsinə və bu Qələbənin nəyin bahasına qazanılmasına heç vaxt şübhə etməsinlər.

Biz həlak olmuş bütün sovet vətəndaşlarının xatirəsini, əlbəttə, bizim

nümayəndələrin də xatirəsini Azərbaycanda ehtiramla yad edirik. Müharibədə Azərbaycandan iştirak edənlərin yarısı, 300 min nəfərdən çoxu həlak olub. Müharibə illərində Sovet ordusunun sürtgü yağlarına tələbatının 90 faizini, benzinin və tanklar üçün yanacağın 80 faizini Azərbaycan təmin edirdi. Bu bizim ümumi Qələbəmizdə mühüm rol oynayıb. Bizim zavodlarda zəruri silahlar, o cümlədən məşhur "Katyuşa" raketləri istehsal edilirdi. Ona görə də, biz həmin günü ehtiramla yad edirik və bu xatirə hədiyyəsinə görə bir daha təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Sağ olun.

Minimum əməkhaqqının artırılması gözlənilir

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən minimum əməkhaqqının artırılması ilə bağlı təkliflər hazırlanacaq. "Trend" in məlumatına görə, bunu Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi nazirinin müavini Anar Kərimov deyib.

Onun sözlərinə görə, minimum əməkhaqqının artırılması ilə bağlı təkliflərin bu ilin ikinci yarısında hazır olacağı gözlənilir.

Nazir müavini əməkhaqqının neçə faiz artırılacağını açıqlamayıb.

A.Kərimov bununla bağlı araşdırmaların aparılacağını, bundan sonra artım faizinin müəyyən ediləcəyini deyib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Şah İsmayıl Xətəinin heykəlinin köçürüldüyü yeni salınmış parkda olub. Dövlət başçısı heykəlin önünə gül dəstələri qoyub. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizov burada görülen işlər barədə məlumat verib.

Qeyd edək ki, tarixi şəxsiyyət Şah İsmayıl Xətəinin heykəli magistral yolun ortasında yerləşirdi. Bu isə insanların ziyarət etmək üçün heykəle yaxınlaşmasını çətinləşdirir, eyni zamanda, yolda tıxacın yaranmasına səbəb olurdu. Bununla bağlı əhali tərəfindən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciətlər edilib. Bütün bunlar və Şah İsmayıl Xətəinin tarixi şəxsiyyət olduğu nəzərə alınaraq, dövlət başçısının tapşırığına əsasən, onun heykəli uyğun yere köçürülüb və burada yeni park salınıb. Parkda əhalinin istirahəti üçün lazımı şərait yaradılıb, o cümlədən, oturmaqlar qoyulub və ətraf abadlaşdırılıb.

Bu addım şəhər sakinləri və paytaxtımızın qonaqlarına heykəli rahat ziyarət etməyə şərait yaradır.

Heykəlin postamenti də yenilənib. Köçürülmə prosesi abidəyə heç bir xələl gətirilmədən həyata keçirilib.

Paytaxt Bakının abadlaşdırılması, yeni istirahət məkanlarının salınması, tarixi irsimizin qorunması Prezident İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzindədir. Şah İsmayıl Xətəinin heykəlinin uyğun yere köçürülməsi və burada parkın yaradılması bu istiqamətdə atılan növbəti addımdır. Bunun, eyni zamanda, böyük siyasi əhəmiyyəti də var. Ölkə başçısı

Prezidenti Xətəinin heykəlinin yeni məkanına aparar motiv - dövlətçilik tarixinə ehtiram nümunələri...

sının abidəni etdiyi ziyarətdən sonra onun Şah İsmayıl Xətəinin heykəli önündə çəkirdiyi foto sosial şəbəkələrdə böyük rəğbətlə qarşılandı. Çoxlu sayda sosial şəbəkə istifadəçisi məlum fotonu örtük şəklinə çevirdi. Bununla İlham Əliyev bir daha müasir Azərbaycan dövlətinin tarixi dövlətçilik ənənələrini necə sadıq olduğunu göstərmiş oldu. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan dövləti adından daim milli dövlətçilik tariximizə böyük ehtiram göstərir.

Bildiyimiz kimi, 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan xalqının həyatında misilsiz hadisə baş verib, Müsəlman Şərqində ilk parlamentli respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti qurulub. Cəmi iki ilə yaxın yaşamış Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti zəngin dövlət quruculuğu təcrübəsi ilə milli dövlətçilik tarixində silinməz izlər qoyub, xalqın qəlbində azadlıq və istiqlal duyğularını gücləndirməklə respublikanın gələcək müstəqilliyi üçün etibarlı zəmin hazırlayıb.

2018-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü tamam oldu. Bu əlamətdar hadisənin dövlət səviyyəsində layiqincə qeyd edilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi haqqında" 2017-ci il 16 may tarixli, 2867 nömrəli Sərəncamına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə müvafiq tədbirlər planının hazırlanıb həyata keçirilməsi tapşırıldı. Bu tədbirlərlə yanaşı, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100-cü ildönümü ilə əlaqədar ölkədə və ölkə xaricində silsilə tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutuldu.

2018-ci il Azərbaycan Respublikasında "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ili" elan edildi. Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev hər

il 28 may tarixində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə paytaxtın İstiqlaliyyət küçəsində ucaldılmış abidəni Respublika Günü münasibətilə ziyarət edir. Azərbaycanda tarixdə iz buraxmış bütün şəxsiyyətlərin adına küçə var, onların şərəfinə heykəllər ucaldılıb.

İndiki tarixi mərhələdə hər bir siyasi liderin fəaliyyətini bütün dünya izləyə bilir. İnformasiya-kommunikasiya vasitələri elə inkişaf edib ki, dövlətə başçılıq edən şəxsin gördüyü işlər sürətlə hər yere yayılır. Bu, bir tərəfdən, liderlərin göz önündə olmasını təmin edir. Digər tərəfdən, hər bir siyasətçinin fəaliyyətinə dünya miqyasında qiymət vermək işini asanlaşdırır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin fəaliyyəti haqqında dünyanın aparıcı dövlətlərinin rəhbərləri dəfələrlə fikir bildiriblər. Onların hamısı Azərbaycan Prezidentindən müdrik, uzaqgörən, əməkdaşlığa açıq və etibarlı, dövlət işlərini də-

rindən bilən və yüksək diplomatik bacarığa sahib lider kimi bəhs ediblər.

Əlbəttə, hər bir azərbaycanlı üçün ölkənin başçısına digər ölkələrin rəhbərlərinin yüksək qiymət verməsi qürur mənbəyidir. Həm də bu hörmətin arxasında İlham Əliyevin gərgin zəhmətinin, Vətənə böyük sevgisinin dayandığını anlamaq gərəkdir. Belə qiymətlər heç zaman asan verilmir, onu qazanmaq lazımdır, konkret əməldə layiq olduğunu göstərmək gərəkdir. Müqayisə üçün deyək ki, Cənubi Qafqazda heç bir siyasi lider barəsində bu cür fikirlər bildirmirlər. Bunlar İlham Əliyevin siyasətçi, lider və şəxsiyyət kimi dərinəndən öyrənilməsinə böyük ehtiyac duyulduğunu göstərir. İlham Əliyevi daha da ucaldan amillərdən biri də onun milli dövlətçiliyimizin tarixinə, şəxsiyyətlərinə göstərdiyi ehtiram və hörmətdir.

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Tarix İnstitutunun direktoru, akademik Yaqub Mahmudovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Xocalı soyqırımının 28-ci ildönümü ilə əlaqədar Türkiyədə keçirilən silsilə tədbirlərdə iştirak edib.

Nümayəndə heyətində elmi işlər üzrə direktor müavini Cəbi Bəhramov, Qarabağ tarixi şöbəsinin müdiri Güntekin Nəcəfli və Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımları tarixi şöbəsinin aparıcı elmi işçisi Vaqif Abışov yer alıblar.

Nümayəndə heyəti əvvəlcə Türkiyə Prezidenti Administrasiyası yanında fəaliyyət göstərən Millət Kitabxanasına gedib və institutun erməni saxtakarlığını ifşa edən mühüm nəşrlərini kitabxanaya təq-

dim edib. Sonra institutun aparıcı elmi işçisi Vaqif Abışov Nevşehir Hacı Bektaş Veli Universitetində Xocalı soyqırımına həsr olunan konfransda çıxış edib. Daha sonra Türkiyədə fəaliyyət göstərən Tarixdaş Millətlər və Cəmiyyətlər Dərnəyi, Azərbaycanın Türkiyədəki Səfirliyi və Ankaradakı Yıldırım Bəyazid Universitetinin birgə təşkilatçılığı və Tarix İnstitutunun elmi dəstəyi ilə "Xocalı soyqırımı və Dağlıq Qarabağın işğalı"

Qasım Hacıyev: "Türkiyədə belə bir qərarın verilməsi vacib tarixi və siyasi əhəmiyyətə malikdir"

mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Bu arada o da məlum olub ki, Ankarada Xocalı soyqırımı parkı və abidə kompleksinin tikintisinə də başlanıb. Bu kompleks Tarixdaş Millətlər və Cəmiyyətlər Dərnəyi ilə Ankaradakı Yıldırım Bəyazid Universiteti arasında imzalanan anlaşmaya əsasən universitetin ərazisində yerləşdiriləcək. Layihəyə elmi dəstək göstərən isə AMEA-nın Tarix İnstitutudur.

Bütün hallarda, Türkiyənin paytaxtında Xocalı soyqırımı ilə bağlı abidə kompleksinin tikilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu, sözügedən dəh-

şətli soyqırımın Türkiyə ictimaiyyəti tərəfindən unudulmaması məqsədi daşıyır. Maraqlıdır, bəs ekspertlər bunun əhəmiyyətini necə dəyərləndirirlər?

"Bütün dünya görsün ki, 28 il əvvəl Xocalıda günahsız insanlar vəhşicəsinə qətlə yetirilib"

Məsələyə münasibət bildiren Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Qafqazşünaslıq İnstitutunun ermənişünaslıq şöbəsinin müdiri, professor Qasım Hacıyevin sözlərinə görə, Ankarada Xocalı soyqırımı ilə bağlı abidə kompleksinin ucaldılmasına qərar verilməsi

vacib tarixi və siyasi əhəmiyyətə malikdir: "Çünki biz bütün dünya ictimaiyyətindən umuruq ki, Azərbaycanın bu haqq səsinə səs versinlər. Bütün

dünya görsün ki, 28 il əvvəl Xocalıda günahsız insanlar vəhşicəsinə qətlə yetirilib. Ona görə də bunu bütün dünya ictimaiyyətinə yaymaq lazımdır. Bu baxımdan da təbliğatın böyük rolu var. Təkcə kitab və məqalə yazmaqla iş bitmir. Bunu təbliğ etmək üçün bütün vasitələrdən

istifadə etmək lazımdır. Yeni təkcə bununla bağlı kitablar yazmaq, məqalələr dərc etmək, filmlər çəkmək yetərli deyil. Bütün bunlarla yanaşı, baş verən faciəni tarixdə yaşatmaq üçün abidə kompleksini ucaldılmalıdır.

Türkiyənin paytaxtı Ankarada belə bir abidənin ucaldılmasına qərar verilməsi vacib hadisədir. Dünya ictimaiyyəti Türkiyə Respublikasında bu abidəni görərsə, o zaman Xocalı soyqırımı daha geniş müstəvidə tanınar. Bunun da həm siyasi, həm də tarixi baxımdan əhəmiyyəti böyükdür. Ona görə də Türkiyə dövlətinin buna qərar verməsi alqışalayaqdır".

Vidadi ORDAHALLI

Beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq koronavirus infeksiyalarının laborator diaqnostikası üçün xüsusi dövlət tibb müəssisələri müəyyənləşdirilib. Nazirlər Kabineti yanında operativ qərargahdan baki-xeber.com-a bildirilib ki, xüsusi ayrılmış tibb müəssisələrindəki laboratoriyalar Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) müəyyən etdiyi bütün biotəhlükəsizlik və digər keyfiyyət standartlarına tam uyğun qurulub, analizlər yüksək ixtisaslı kadrlar tərəfindən icra olunur, test nəticələrinin düzgünlüyünə xüsusi proqramlarla nəzarət edilir.

Digər dövlət və qeyri-dövlət tibb müəssisələrində koronavirusun təyini məqsədilə laborator analizlərin aparılması qəti qadağandır! Bu tələbi pozan bütün tibb müəssisələrinə qarşı qanunvericiliyə uyğun olaraq müvafiq tədbirlər görülməlidir.

Son vaxtlar vətəndaşlarımızda koronavirus infeksiyalarının laborator diaqnostikasına dair bəzi suallar yaranıb. Nazirlər Kabineti yanında operativ qərargah bildirir ki, koronavirus infeksiyalarının vaxtında aşkar olunması üçün hazırda xəstəliyin geniş yayıldığı bölgədən gələn, yaxud həmin bölgədən gələnə, eləcə də xəstəliyi təsdiq olunmuş şəxslə təmasda olan şəxslərdən analiz nümunələrinin götürülməsi vacibdir. Hazırda xüsusi ayrılmış dövlət tibb müəssisələrindəki laboratoriyalarda ÜST-ün protokoluna əsasən sözügedən şəxslərin tibbi müayinələri dövlət büdcəsi hesabına həyata keçirilir.

Həmin şəxslər özlərində respirator xəstəlik əlamətləri (qızdırma, halsızlıq, öskürək, ürəkbulanma, nəfəs darlığı) hiss etdikləri halda dərhal 103 (Bakı daxili) və ya 113 (Bakıdan kənar) Təcili yardım nömrələrinə zəng edə və həkim müayinəsindən keçə bilərlər.

Koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin yanında operativ qərargahdan verilən məlumata görə, yoluxma hallarının qarşısının alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi, ölkə ərazisində yerləşən bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik, dezinfeksiyaedici və digər qabaqlayıcı tədbirlərin intensivləşdirilməsi məqsədilə 2020-ci ilin mart ayının 3-dən 9-dək (ilk tədris günü mart ayının 10-u müəyyən edilir) bütün təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesinin dayandırılmasına və bununla bağlı bütün tədbirlərin təxirə salınmasına dair qərar qəbul olunub.

Bu müddət ərzində Təhsil Nazirliyinə və tabeliyində təhsil müəssisələri olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılıb və AFFA-nın təşkilatçılığı ilə keçirilən U-9, U-10, U-11, U-12, U-13, U-14, U-15, U-16, U-17 və Gənclər liqalarının, U-11, U-13 və U-16 qızlar liqalarının, həmçinin "Coca-Cola Məktəbli kubo-

sinin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə həyata keçirilən təxirəsalınmaz tədbirlərə uyğun olaraq yoluxma hallarının qarşısının

Federasiyasının qərarına əsasən, kişilər arasında Superliqanın bu gün və martın 5-də keçirilməli olan XXI turunun matçları təxirə salınıb. Qarşılaşmaların təşkili vaxtı hələ dəqiqləşməyib.

Azərbaycan Velosiped İdmanı Federasiyası da martın 10-dək bütün velosi-

publikası Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidmətindən "Trend"ə verilən məlumata görə, bu müddət ərzində həmin təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlər davam etdiriləcək.

Ümumtəhsil və peşə məktəblərində tədris martın

rik. Biz bu hadisələrin qarşısını əvvəlcədən almalıyıq. Hazırkı şəraitdə məktəblərdə dərslərin dayandırılması çox düzgün seçilmiş tədbirdir".

O qeyd edib ki, indiyədək dünyada koronavirusa yoluxan 10 yaşadək uşaqlar arasında ölüm halı baş ver-

Azərbaycanda koronavirusla mübarizə çərçivəsində əsaslı addımlar davam edir

Koronavirusun diaqnostikası üçün xüsusi dövlət tibb müəssisələri müəyyənləşdirildi, AFFA-nın bütün liqalarda oyunları, 9-cu siniflər üçün buraxılış imtahanı, basketbol üzrə Azərbaycan çempionatının oyunları, velosiped yarışları təxirə salındı, Naxçıvanda da tədris prosesi dayandırıldı

ku"nın iştirakçıların, müvafiq olaraq, orta məktəb şagirdləri və tələbələr olması nəzərə alınaraq, qeyd olunan turnirlərin oyunları 2020-ci il martın 10-dək təxirə salınıb.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin martın 9-da keçirməsi nəzərdə tutulan buraxılış imtahanı da təxirə salınıb.

Mərkəzdən "Trend"ə verilən məlumata görə, 9 mart 2020-ci il tarixində Gəncə, Lənkəran, Şəki, Sumqayıt şəhərlərində, Abşeron, Ağdam, Ağstafa, Ağsu, Bərdə, Biləsuvar, Göygöl, İmişli, Kürdəmir, Lerik, Oğuz, Qazax, Qəbələ, Saatlı, Sabirabad, Samux, Şabran, Şamaxı, Tərtər, Tovuz, Xaçmaz, Yevlax, Zərdab rayonlarında yerləşən orta ümumtəhsil müəssisələrinin 9-cu sinif şagirdləri üçün buraxılış imtahanının birinci mərhələ-

alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi məqsədilə qeyd olunan tarixdə keçirilməsi planlaşdırılan imtahan təxirə salınıb.

Bu istiqamət üzrə imtahanın vaxtı imtahanın keçirilməsi tarixdən 1 həftə əvvəl elan olunacaq.

Basketbol üzrə Azərbaycan çempionatının oyunları da təxirə salınıb. Bu barədə Azərbaycan Basketbol Federasiyasının saytında məlumat yayılıb.

Məlumatla görə, bu addım Nazirlər Kabinetinin yanında operativ qərargahın müvafiq məlumatı (Koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər çərçivəsində atılıb.

ped bölmələrində məşq və tədris prosesini dayandırınb.

Federasiyadan verilən məlumata görə, bu, koronavirus infeksiyasının ölkə ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə həyata keçirilib.

Bundan başqa, martın 7-8-də nəzərdə tutulan şose velosipedi üzrə Bakı Kubokunun 1-ci mərhələsi də təxirə salınıb.

Hazırda Respublika Velotrekində və digər velosiped bölmələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlər həyata keçirilir.

2020-ci ilin mart ayının 4-dən 9-dək Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən ümumtəhsil və peşə məktəblərində tədris prosesi dayandırılıb.

Naxçıvan Muxtar Res-

10-dan yenidən bərpa olunacaq.

Qeyd edək ki, bu gün ümumtəhsil və peşə məktəblərində tədris qrafikə uyğun davam edib.

Həmçinin, bu qərar uşaqların bağçalarına da aiddir.

"İndiyədək Azərbaycanda heç bir təhsil müəssisəsində koronavirusa yoluxma faktı aşkarlanmayıb". Bunu Nazirlər Kabineti yanında koronavirusla əlaqədar yaradılan operativ qərargahın üzvü, Tibbi Ərazi Bölmələrinin İdarəetmə Birliyinin şöbə müdiri Yaqut Qarayeva deyib.

Y.Qarayeva məktəblərdə tədris prosesinin dayandırılmasını vaxtında verilmiş qərar hesab edib: "Məktəblərdə dərslərin dayandırılması o demək deyil ki, biz ölkədə koronavirusla bağlı riskləri yüksək qiymətləndirir-

məyib. Onun sözlərinə görə, uşaqlar arasında yoluxma halı olsa da, ağır fəsadlar müşahidə edilmir.

Şöbə müdiri hazırda Azərbaycanda koronavirusa yoluxmuş 3 nəfərin olduğunu da xatırladı: "Onlar hazırda həkim müşahidəsi altındadırlar və heç birində ağırlaşma qeydə alınmayıb. Həmin şəxslərin vəziyyəti stabildir".

Təhsil Nazirliyi valideynlərə müraciət edib. Martın 3-dən 9-dək təhsil müəssisələrində tədrisin dayandırılmasına səbəb koronavirus infeksiyasına yoluxma hallarının qarşısını almaq məqsədilə ölkə ərazisində yerləşən bütün təhsil müəssisələrində intensiv tibbi-profilaktik tədbirlərin görülməsidir: "Bununla əlaqədar qeyd olunan müddətdə aşağıdakı TÖVSIYƏLƏRİ nəzərə almanız sizdən xahiş olunur:

1. Ev şəraitində əsas profilaktik tədbirlərə ciddi riayət edin (sabun, su və ya spirt tərkibli antiseptik vasitə ilə tez-tez əllərinizi yuyun, soyuq dəymə və ya qripəbənzər simptomları olan şəxslərlə yaxın təmasda olmayın, hərəkətiniz olarsa və ya tənəffüs zamanı çətinlik çəkərsinizsə, dərhal həkimə müraciət edin);

2. Övladlarınızı insanlara toplaşdığı qapalı məkanlara (ticarət və əyləncə mərkəzləri, şənlik, mərasimlər və s.), hər hansı kütləvi tədbirlərə, ekskursiyalara və ya səyahətə aparmayın.

3. Övladlarınıza keçirilmiş dərsləri təkrar etməyə və tapşırıqlar yerinə yetirməyə şərait yaradın. Bu məqsədlə Təhsil Nazirliyinin müxtəlif elektron resurslarından istifadə edə bilərsiniz (e-derslik.edu.az, e-resurs.edu.az, trims.edu.az, video.edu.az və s.).

4. Məsələ ilə bağlı Təhsil Nazirliyinin və digər aidiyyəti dövlət qurumlarının rəsmi məlumatlarını mütləq olaraq izləyin.

Xatırladaq ki, tədris fasiləsindən sonra ilk dərs günü martın 10-u müəyyən edilib.

Baki-xeber.com

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı (KTMT) qurumun məqsəd və vəzifələrini - sülhü, sabitliyi və təhlükəsizliyi dəstəkləyən dövlətlərin, istər Azərbaycan, istərsə də Monqolustan olsun, ərizələrinə baxmağa hazırdır".

Erməni mediasının məlumatına görə, bu sözləri KTMT katibliyinin nümayəndəsi İqor Panarin "Qafqaz regionunda təhlükəsizliyin qorunmasında Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının rolu" mövzusunda "dəyirmi masa" zamanı Azərbaycanın KTMT-yə üzvlüyünün mümkün olub-olmaması və bundan sonra Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə kömək edə bilib-bilməyəcəyi sualına cavabında bildirib.

İ. Panarin vurğulayıb ki, normativ-hüquqi səbədlərə baxsaq, orada belə prosedurlara qarşı

bir sıra tələblər irəli sürülüb: "Konsensus hüququ da var, buna görə də bu prosedurların hansı dövlətlərin daxil ola biləcəyini qiymətləndirmək üçün tələsməyəcəyəm. Mənə elə gəlir ki, bu məsələyə ölkə tərəfindən rəsmi olaraq belə bir prosedura başlamaq niyyəti ilə bağlı ərizə verildikdən sonra baxmaq olar".

Rusiyanın Ermənistanıdakı səfiri Sergey Kopirkin isə KTMT-də konsensus qaydasının mövcud olduğunu vurğulayıb. Onun fikrincə, istənilən halda, üçüncü ölkələrlə münasibətlərin

KTMT-nin konfransında Belarus səfiri Ermənistanın "kürkünə birə saldı" - Azərbaycanla KTMT...

Əli Orucov: "Bu onu göstərir ki, KTMT-də təmsil olunan ölkələr Ermənistanla mütəfiq kimi yanaşmırlar"

qurulması üçün bütün iştirakçıların razılığı tələb olunur.

Maraqlı məqamlardan biri də odur ki, müzakirədə iştirak edən Belarusun Ermənistanıdakı səfiri İqor Nazaruk bu məsələ ilə bağlı Azərbaycana dəstək verdiyini bəyan edib. Onun fikrincə, SSRİ-nin təcrübəsini nəzərə alsaq, Azərbaycanın KTMT-yə üzvlüyünə qarşı deyilik: "Mən Sovet İttifaqının təcrübəsinə müraciət etmək istəyirəm. Xəbərinizdədirsə, biz Baltikyanı respublikalar və Orta Asiya respublikaları arasında fərqli idik. Xoşbəxtlikdən, SSRİ ərazisində bu çoxmillətli ailədə nə ərazi iddiaları var idi, nə millətlərarası, nə də dinlərarası münaqişələr.

Buna görə də bu istiqamətdə trend doğru olardı".

Göründüyü kimi, Belarus bütün səviyyələrdə

"Belarus Ermənistanla eyni hərbi blokda təmsil olunsa da, istehsal etdiyi ən müasir hücum silahlarını Azərbaycana ixrac edir"

Azərbaycana dəstəyini əsirgəmir. Hətta bu ölkənin Ermənistanıdakı səfiri belə Azərbaycanın KTMT-də təmsil olumasını arzulayır. Hansı ki, bu məsələ erməniləri zaman-zaman narahat edib. Görünən odur ki, yenidən ermənilərin bununla bağlı narahatlığı yaranıb.

Sözügedən məsələ ilə bağlı fikirlərini "Bakı-Xəbər"lə bölüşən AMİP funksioneri Əli Orucov

un fikrincə, Belarusun Azərbaycana yönəlik bu jesti bir sıra aspektdən Ermənistanla zərbdən: "Əvvəla Belarus Ermənistanla KTMT-də təmsil olunsa da, istehsal etdiyi ən müasir hücum silahlarını Azərbaycana ixrac edir. Hansı ki, bu, Ermənistan hakimiyyətini bərk narahat edən məqamlardan biridir. Dəfələrlə Ermənistan buna mane olmağa çalışsa da, Belarus hakimiyyəti onların bununla bağlı tələblərini görməz-dən gəlib. Belarusla yanaşı, KTMT-də təmsil olunan Qazaxıstan da

Azərbaycana açıq dəstək verməkdən çəkinmir və dəfələrlə bunu müxtəlif formalarda bəyan edib. Düzdür, KTMT-yə üzv olmaq konsensus əsasında olmalıdır. Yeni hər hansı digər üzv ölkənin razılığı olmadan bu mümkün deyil. Təbii ki, Ermənistan bizim orada təmsil olunmağına razılıq verməz. Ancaq Ermənistanı narahat edən odur ki, hərbi təşkilatda təmsil olunan bəzi ölkələr, o cümlədən, Belarus get-gedə daha çox Azərbaycana dəstək verir. Siyasi baxımdan bu, Ermənistanla zərbdən. Bu onu göstərir ki, KTMT-də təmsil olunan ölkələr Ermənistanla mütəfiq kimi yanaşmırlar. Bu ölkəni təşkilat üçün yük hesab edir və Azərbaycana xüsusi önəm verir-lər".

Vidadi ORDAHALLI

Türkiyənin Xarici İşlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri ilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsini müzakirə edib. Çavuşoğlu Minsk Qrupunun həmsədrlərini və ATƏT sədrinin xüsusi nümayəndəsi Kəspirşiki paytaxt Ankara-da qəbul edib.

Çavuşoğlu görüşlə bağlı şəxsi "Twitter" səhifəsində yazıb. O qeyd edib ki, ATƏT-in Minsk Qrupu Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması məsələsində daha aktiv fəaliyyət göstərməlidir: "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın suverenliyi və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri çərçivəsində həll olunmalıdır".

Qeyd edək ki, Türkiyə

ənin bu addımı Ermənistanı bərk qəzəbləndirib. Onlar qeyd edirlər ki, Türkiyə ATƏT-in Minsk Qrupunun üzvü olsa da, həmsədr ölkələr sırasına aid deyil. Ermənistan tərəfi, eyni zamanda, həmsədrlərə ona görə etiraz edir ki, onlar Atatürkün portretinin fonunda Dağlıq Qarabağ problemini müzakirə ediblər və söhbətin məzisi belə olub ki, problem Azərbaycanın ərazi

"Qarabağ həmsədrləri" Türkiyəyə niyə getmişdilər - erməni versiyası və ekspert rəyləri...

Elşən Həsənov: "Son proseslərin gedişi göstərir ki, Ermənistanı qarşıda ciddi imtahan gözləyir"

bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Bildirilir ki, Ermənistan bu məsələdə Türkiyənin heç bir vasitəçilik səylərini qəbul etmir və bununla bağlı rəsmi İrəvan həmsədrləri məlumatlandırılıb. Bunun ardınca isə erməni KİV-i qondarma qurumla Ermənistanın təhlükəsizliyinin eyni mahiyyət daşıdığını bildirir.

Ermənistanın Xarici İşlər naziri Mnatsakanyan da bu görüşdən möhkəm narahat olduğunu ifadə edib. O öz "Twitter" hesabında həmsədrlərin Çavuşoğlu ilə görüşünə İncildən siltatla cavab verib: "Hə-

kim, özün-özünü sağalt". Ermənistanın bu səviyyədə açıq narahatlıq ifadə etməsi nə ilə əlaqədirdir?

Azərbaycan Sosialist Partiyasının sədri Elşən Həsənov "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, Ermənistanın narahatlığı əbəsdən deyil: "Hazırda Türkiyə Yaxın Şərqdə, daha doğrusu, öz sərhədləri ətrafında baş verən hadisələrə seyrçi qalmadığını nümayiş etdirir. Hətta ən aktiv aktor kimi proseslərə müdaxilə edir, dünyanın superqücləri ilə baş-başa gəlir. Ermənistanı bu amil ciddi narahat edir. Çünki Ermənistan dövlət ola-

raq Türkiyəyə qarşı açıq ərazi iddiaları irəli sürür. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər mövcud deyil. Türkiyə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü ilə bağlı məsələyə də biganə deyil. Problemin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həllinin mümkünliyünü bildirir. Həmsədrlərlə bu müzakirənin aparılması Ermənistanı narahat etməyə bilməz. Çünki Türkiyə həm də ATƏT-in Minsk Qrupunun üzvüdür. Zaman-zaman Türkiyənin həmsədrlərdən biri ilə əvəz edilməsi gündəmə gətirilsə də, Ermənistan buna kəskin etiraz edib.

Ancaq dünyadakı reallıqlar dəyişir. Türkiyənin rolu əhəmiyyətli dərəcədə artır.

Yaxın zamanlarda biz bunu Dağlıq Qarabağla bağlı prosesdə də müşahidə edəcəyik. Güman edirəm ki, həmsədrlərin Türkiyəyə etdiyi səfər məhz bu amillə bağlıdır. Ermənistanın bu fondakı qışqır-bağır nəyisə dəyişən deyil. Dünyada və regionda dəyişən reallıqlar bunu tələb edir. Son proseslərin gedişi göstərir ki, Ermənistanı qarşıda ciddi imtahan gözləyir. O, iki yoldan birini seçməlidir: ya işğaldan əl çəkmək, ya da burnunun əziləcəyini gözləmək".

Məhəmmədali QƏRİBLİ

Məlum olduğu kimi, Çindən başlayıb dünyaya yayılan yeni növ koronavirus xəstəliyi (COVID-19) ilə bağlı xəbərlər əsas gündəm mövzudur. Müxtəlif ölkələrdə hər gün xəstəliyə yeni yoluxma halları qeydə alınır.

Azərbaycanda da koronavirusla bağlı məsələ ilk gündən diqqət mərkəzindədir. Nazirlər Kabinetinin sərəncamı ilə 2020-ci ilin 30 yanvar tarixində "Azərbaycan Respublikasında yeni koronavirus xəstəliyinin yayılmasının qarşısının alınmasına dair Fəaliyyət Planı" təsdiq edilib və nəzərdə tutulmuş tədbirlər həyata keçirilməkdədir. Qeyd olunan xəstəliyin yayılma coğrafiyasının geniş miqyas aldığına nəzərə alan Nazirlər Kabineti daha geniş əhatəli Tədbirlər Planı təsdiqləyib. Bundan başqa, koronavirus xəstəliyinin Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması, profilaktik və təxirəsalınmaz tədbirlərin operativ həyata keçirilməsi məqsədilə Nazirlər Kabinetinin yanında aidiyyəti dövlət orqanlarının və qurumlarının rəhbər şəxslərindən ibarət qərargah yaradılıb. Qabaqlayıcı tədbirlərin görülməsi və Azərbaycanın bütün ərazilərində monitorinqin aparılması üçün aidiyyəti sahə mütəxəssislərindən ibarət ekspert qrupları da təşkil olunub. Eyni zamanda, əhəlinin məlumatlandırılması və əsassız dezinformasiyaların qarşısının alınması məqsədilə qərargahın "qaynar xətt"i fəaliyyət göstərir. Beynəlxalq standartlara cavab verən biotəhlükəsizlik laboratoriyaları tam gücü ilə paytaxtda, eləcə də regionlarda fəaliyyət göstərir. Bu laboratoriyalar bir sıra xüsusi təhlükəli xəstəliklərin molekulyar diaqnostikası üzrə ixtisaslaşıb. Bir sözlə, koronavirus infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə ölkədə təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir. Xəstəliyin ölkədə yayılmaması üçün bütün lazımi tədbirlər həyata keçirilir, sanitariya-epidemioloji vəziyyət ciddi nəzarət altında saxlanılır. Bununla belə, əhəlinin sıx olduğu yerlərdə, daha çox istifadə

dən ummaq doğru yanaşma deyil. Məgər dövlət hər bir vətəndaşın başı üzərində dayanıb adi gigiyena qayda-

xəbərdarlıqlara cəmiyyət əməl etməli və bundan irəli gələn məsələlərə əməl etməlidir. Bir növ, dövlətlə cə-

iş yerinə yetirməlidir: "Bu məsələdə hər şeyi dövlətin üzərinə yükləmək doğru deyil. Dövlət səviyyəsində bununla

birdir. Mütəxəssislər efirə çıxıb insanları ətraflı maarifləndirsin, onlara virusun mahiyyətini və ondan qo-

Koronavirusla birgə dövlət və ictimai mübarizənin Azərbaycan modeli..

Adil Qeybullayev: "Cəmiyyət dövlətlə bərabər üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirməlidir"

"O zaman bu iki tərəfin sinxron fəaliyyətini qurmaq olar"

etdiyi metro nəqliyyatında dizinfeksiya işləri görülür və s.

Ancaq bütün bunlara baxmayaraq, görürsən ki, bəziləri sosial şəbəkələrdə bununla bağlı məsuliyyəti ancaq dövlətin üzərinə atırlar. Yeri gəldi-gəlmədi, dövləti tənqid edirlər. Sanki dövlət ondan gedir ki, görülən profilaktik tədbirlər görmür. Hansı ki, yuxarıda qeyd olunduğu kimi, bununla bağlı dövlət bir sıra tədbirlər görüb və görür. Lakin elə məsələlər var ki, bunu yalnız dövlət-

lərinə nə dərəcədə əməl etdiyinə nəzarət etməlidir? Təbii ki, bu mümkün olan iş deyil. Koronavirusun yayılmasının qarşısının alınması və müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi üçün cəmiyyətin də bu məsələdə fəal olmasına ehtiyac var. Söhbət ondan gedir ki, görülən profilaktik tədbirlər çərçivəsində hər bir vətəndaş adi gigiyena qaydalarına doğru-düzgün əməl etməlidir. Virusdan qorunmaqla bağlı müvafiq tövsiyələrə,

miyyət arasında vəhdət qurulmalıdır. Yalnız o halda koronavirusdan etibarlı şəkildə qorunmaq və bunun yarada biləcəyi fəsadları önlemek mümkün olacaq. Bütün bunlardan çıxış edərək Azərbaycanda koronavirusla mübarizədə dövlət və cəmiyyətin sinxronluğuna, birləşməsinə necə nail olmaq olar?

Məsələyə münasibət bildiren professor Adil Qeybullayevin sözlərinə görə, buna nail olmaq üçün hər bir vətəndaş üzərinə düşən

bağlı bir sıra işlər görülür. Ancaq gerek vətəndaşlar da koronavirusla bağlı tövsiyələrə əməl etsinlər. Məsələ ondadır ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının bununla bağlı tövsiyələri var. Tövsiyələr profilaktika, müalicə haqqındadır. Hesab edirəm ki, vətəndaşlar buna əməl etməlidirlər. Bununla yanaşı, insanlar arasında maarifləndirici iş aparılmalıdır. Televiziyanı bura qoşmaq lazımdır. Hesab edirəm ki, bu da vacib şərtlərdən

runmağın yollarını izah etsinlər. Yoxsa, biri çıxıb deyir araq içmək lazımdır, o birisi deyir xaş yemək lazımdır. Hesab edirəm ki, bu doğru deyil və belə söhbətlər qeyri-ciddidir. Bu cür yalan söhbətlər koronavirusla mübarizədə effektiv nəticə verə bilməz. Ona görə də ÜST-nin tövsiyələri əsasında insanlara məsləhətlər verilməlidir. Bunu əsasən mütəxəssislər etməlidirlər. İnsanlar bilməlidirlər ki, koronavirusdan necə qorunmaq lazımdır. Çünki bunlar olmayan da cəmiyyətdə panika yaranır və müxtəlif şayiələr baş alıb gedir. Koronavirusdan heç bir ölkə sığortalınamayıb.

Bunun bütün ölkələrdə olması mümkündür. Çünki bu, dünya üzrə yayılmış bir epidemiyadır. Ona görə də mübarizə tədbirlərini düz qurmaq lazımdır. Mümkün qədər az itki ilə bu situasiyadan çıxmaq lazımdır. Hesab edirəm ki, istilər yaxınlaşdıqca virusun təsiri azalacaq. Ona görə də bu qısa dövr ərzində intensiv olaraq ÜST tövsiyələri əsasında hərəkət etmək lazımdır. Cəmiyyət dövlətlə bərabər üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirməlidir. O zaman bu iki tərəfin sinxron fəaliyyətini qurmaq olar".

Vidadi ORDAHALLI

Türkiyənin Suriyada başladığı antiterror əməliyyatına az qala bütün dünya dəstək verir. Bellidir ki, PKK və bu kimi digər terror qruplaşmalarına qarşı yönələn mübarizə dünyanı təhdid edən təhlükələrin qarşısını almaqdan ötrüdür.

Bu məqamda yada salmaq lazımdır ki, Türkiyə mətbuatı zaman-zaman PKK üzvlərinin Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində hərbi təlimlər keçdiyi barədə məlumatlar dərc edib. Artıq bir sıra analitiklər hesab edirlər ki, Türkiyə İdlib olaylarından tam qalib çıxandan sonra Dağlıq Qarabağla bağlı söylərinin artıracaq. Bura istər diplomatik, istərsə də hərbi söylər aid edilir. Çünki Türkiyə və müttəfiqləri terrorun kökünü kəsmək üçün Qarabağda da antiterror əməliyyatlarına başlaya bilərləri üçün əllərində kifayət qədər zəmin var.

Ermənistan artıq bundan ciddi əndişələnməyə başlayıb. Hər vəchlə Türkiyənin Yaxın Şərqdə oynadığı rol qaralamağa çalışırlar. Ancaq çox kiçik bir ölkə kimi Ermənistanın həmin proseslərə təsir imkanları, demək olar ki, yoxdur. Belə olan təqdirdə, İdlib hadisələrinin yekunlaşması və Türkiyənin prosesdən qalib çıxması-

nın Qarabağla bağlı prosesə nə kimi təsiri ola bilər?

Politoloq Qabil Hüseynli "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, İdlib Türkiyənin milli təhlükəsizliyinə bağlı olan məsələdir: "Türkiyə həmin ərazidə fəaliyyət göstərən YPX və PKK-nın güclərini zərərsizləşdirir. Bunu da onunla əsaslandırır ki, həmin güclər Türkiyə üçün təhdid obyektı sayılır. Türkiyə, faktiki olaraq, terrorla mübarizə adı ilə oradadır. Suriya ərazisi terrorçuların ən sıx dislokasiya olduğu ərazi sayılır. Buna baxmayaraq, İdlib məsələsində Türkiyənin qalib çıxdığını iddia etmək çox tezdir. Hazırda orada Rusiya var və açıq şəkildə Əsədə kömək edir. Buna görə də İdlibin asanlıqla Türkiyənin nəzarətinə keçəcəyini iddia etmək hələ şübhəlidir. Dağlıq Qarabağ probleminin həlli ilə İdlib məsələsini eyniləşdirmək doğru olmazdı. Türkiyənin İdlibdə qalib gəlib-gəlməməsindən asılı olmayaraq, Ankara Dağlıq

Uzaq İdlib proseslərinin perspektivdə Qarabağ danışıqlarına təsirləri...

Qabil Hüseynli: "Türkiyənin oradan tam qalib ayrılması onun regional güc kimi statusunu daha da artırır"

Qarabağ probleminin həllinə yaxından dəstək verir. Ancaq Türkiyənin oradan tam qalib ayrılması onun regional güc kimi statusunu daha da artırır. Bunun çox böyük əhəmiyyəti ola bilər. Lazım gəlsə, Dağlıq Qarabağla bağlı problemə daha aktiv müdaxilə edə bilər. Ümumiyyətlə, Türkiyənin Suriya prosesi təsiri güclənsə, onun nüfuzu daha da artar. Bunun da nəticəsində onun Qarabağ məsələsində sözünün çəkisi daha da artar. Hesab edirəm ki, qarşıdakı zamanda biz Türkiyənin Dağlıq Qarabağla bağlı aktivliyinin artacağını görəcəyik".

Məhəmmədli QƏRİBLİ

Ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyası Azərbaycana davamlı uğurlar qazandırır. Bunu əsaslandırmaq üçün 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasından ötən dövr ərzində Azərbaycanın enerji sektorunda qazandığı uğurların xronologiyasına diqqət yetirmək kifayətdir.

Çoxlarına əfsanə kimi görünən BTC və BTƏ neft-qaz kəmərlərinin reallığa çevrilməsi əməkdaşlığın regional çərçivədən çıxaraq beynəlxalq müstəvidə davamına geniş yol açdı. Bu gün haqqında bəhs etdiyimiz Cənub Qaz Dəhlizi görülən işlərin zirvəsi kimi dəyərləndirilir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, biz çox nadir əməkdaşlıq formatını müəyyən etdik. Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Siyasi Şurasının üzvü, "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin VI toplantısı ilə bağlı KİV-ə açıqlamasında bildirib.

V.Rəhimzadə qeyd edib ki, 2015-ci ildən ənənəvi keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin toplantısı müxtəlif əməkdaşlıq formatlarının təşəbbüskarı kimi çıxış edən Azərbaycanın enerji sektorunda əldə etdiyi uğurların təqdimatında əhəmiyyətli rol oynayır: "Hər bir toplantı Azərbaycanın bu sahədə işi-rakçısı və təşəbbüscüsü olduğu layihənin uğurla başa çatması, yaxud yeni layihənin gündəmə gətirilməsi ilə yadda qalır. 2018-ci il Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışı, eyni zamanda, onun əsas seqmentlərindən olan TANAP-ın istifadəyə verilməsi ilə yadda qaldı. 2019-cu ildə Türkiyənin İpsala

Davos Forumunun Bakıda Regional Mərkəzinin açılması 1994-cü ildən başlanmış inkişafın nəticələrindən biri sayıldı...

Vüqar Rəhimzadə: "Azərbaycan etibarlı tərəfdaş kimi mövqeyini daha da möhkəmləndirir"

qəsəbəsində TANAP qaz kəmərinin Avropa ilə birləşən hissəsinin açılışı oldu. Cari ilin sonuna Cənub Qaz Dəhlizinin tərkib hissələrindən olan TAP-ın istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Artıq TAP-la bağlı işlərin 92 faizi həyata keçirilib. Dövlətimizin başçısı bu uğurlara söykənərək, ən əsası hər bir layihənin nəzərdə tutulduğu vaxtda başa çatdığını önə çəkərək bildirir ki, bu, bizim hamımızın uğur hekayəsidir.

V.Rəhimzadə bildirib ki, enerji layihələrinin uğurlu icrası Azərbaycanın dövlət büdcəsinə milyardlarla dollar vəsaitin daxil olmasına geniş yol açır: "Neft gəlirlərinin səmərəli istifadəsi mühüm sosial-iqtisadi layihələrin icrasını şərtləndirir. 2003-cü ildən neft kapitalının insan kapitalına çevrilməsi istiqamətində atılan addımlar məhz neft strategiyasının məntiqi nəticəsidir. Azərbaycanın dünya

təcrübəsinə istinadən müəyyənləşdirdiyi iqtisadi strategiya onun dünyanı bürüyən maliyyə və iqtisadi böhrandan uğurla çıxmasına geniş yol açdı. Neft hasil edən bir sıra ölkələrdə varlı və yoxsullar arasında ki fərqin çox yüksək olduğunu önə çəkən dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bildirir ki, ona görə də bizim əsas məqsədimiz nefti - "qara qızıl"ı insan kapitalına çevirmək olub. Son 16 ildə Azərbaycanda yoxsulluq səviyyəsinin 49 faizdən 4,8 faizə düşməsi onu göstərir ki, iqtisadi inkişaf, neft-qaz layihələri əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət edir. Son 16 ildə iqtisadiyyatımız 3,4 dəfə, xarici ticarətimiz 6,4 dəfə artıb. Ölkə iqtisadiyyatına yatırılan investisiyaların həcmi 270 milyard dollara yaxındır. Valyuta ehtiyatlarımız 52 milyard dollara çatıb. Təbii ki, bu uğurlarımız tək-

mil islahatların, düşünülmüş və məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir. Dünya Bankı "Doing Business" hesabatında Azərbaycanı ən islahatçı 20 ölkədən biri hesab edir. Cari ilin yanvarında ənənəvi keçirilən Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində Azərbaycan ilə qurum arasında Bakıda "Davos Dördüncü Sənaye İnqilabı Mərkəzinin yaradılması haqqında niyyət protokolu" imzalandı. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bu, Qafqaz və Mərkəzi Asiyayı əhatə edəcək regional mərkəzdir. Azərbaycanın bu uğura imza atmasını şərtləndirən əsas amil səmayemizin, qeyri-neft səmayesinin sürətlə inkişafıdır."

"Göründüyü kimi, Azərbaycan malik olduğu təbii resurslarından səmərəli istifadə etməklə həm iqtisadi, həm də maliyyə imkan-

larını artırır" söyləyən V.Rəhimzadə qeyd edib ki, bu uğurlarımız Azərbaycanın dostlarının, tərəfdaşlarının sayının artmasına stimul verir. "Əsrin müqaviləsi"nin imzalandığı dövrdə Azərbaycanın çox riskli ölkə olduğunu önə çəkən dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin "Bu vəziyyətdə investisiyaları cəlb etmək asan vəzifə deyildi. Lakin biz bunu edə bildik və 1994-cü ilin sentyabr ayında "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqları üzrə müqavilə Azərbaycan və xarici şirkətlərdən ibarət konsorsium tərəfindən imzalandı. Bu, bizim tərəqqiyə, çiçəklənməyə və inkişafa doğru yolumuzun əvvəli idi" fikirlərinə istinad etsək, bu gün Azərbaycan dünyada ən sabit, təhlükəsiz, ən əsası etibarlı tərəfdaş kimi tanınır və nüfuz qazanır. Son 16 ildə enerji sektorundan asılılığın minimuma endirilməsi də ulu öndər Heydər Əliyevin gələcəyə hesablanmış neft strategiyasının bariz nümunəsidir.

Təbii bəla ya hardansa qaynaqlanan bioloji silah olması barədə müəyyən müzakirələr aparılsa da, əsas diqqətin Koronavirus deyilən təhlükənin qarşısının alınmasına yönəldilməsi indi əksər dünya ölkələrində fəaliyyətlərin mühüm istiqamətini təşkil edir.

Bu sözləri "Bakı-Xəbər" qəzetinin baş redaktoru, politoloq Aydın Quliyev özünün facebook səhifəsində yerləşdirdiyi paylaşımında yazıb. Zaman-zaman dünyanı cənginə alan çeşidli viruslara qarşı Azərbaycanda aparılan effektiv mübarizəni şərh edən politoloq daha sonra yazır:

Azərbaycan da istisna deyil və artıq virusun qarşısını almaq üçün əsaslı addımlar atılmaqdadır. Azərbaycan indiyə qədər də bir neçə qorxulu virusla mübarizədə dünyanın heç bir ölkəsinin əldə edə bilmədiyi nəticəyə yetişib. Məsələn, biz bütün dünya ilə birlikdə SARS, Donuz, Quş qripi, onlardan da xeyli qabaq "İspan qripi" deyilən xəstəlikləri keçərək gəldik. İndi 10 milyonluq ölkədə həтта bir neçə nəfər kiminsə Azərbaycanda bu xəstəliklərdən vəfat etdiyini xatırlaya və ya iddia edə bilərmi?! Demək olar ki, dünyada 80 faiz ölkələrin hər birinin məzarlıqlarında dediyim xəstəliklərdən dünyasını dəyişmiş insanların məzarı olduğu halda, Azərbaycanın çox az sayda ölkələrin biri olaraq bu bəladan tam itkisiz qurtara bilməsi sizcə təsadüfdürmü? Hər halda, tanrının yar olmasının da müəyyən rol oynadığı bu xoşbəxt nəticənin başqa səbəbləri də var.

Dövlət təhlükənin gəlməsindən çox əvvəl məsuliyyətini bir neçə qat artırdı və cəmiyyət öz davranışlarında dövlət tədbirlərini anlamağa çalışdı...

Təcrübə göstərir ki, yoluxucu xəstəliklər kimi bəlaqlarla uğurlu mübarizənin böyük və həlledici şərti dövlətin və cəmiyyətin müqavimətlərinin sinxronlaşdırılması və bir-birinə uyğunlaşdırılmasıdır. Belə uyğunluq yoxdursa, milyardlarla vəsait qoyulsa da, tam nəticənin əldə olunma şansı çox da yüksək ola bilməz. Məsələyə hər şeydən qabaq adi məntiqi mülahizələrlə yanaşmaq lazımdır. Bütün işlərin hədəfi cəmiyyətin, insanların sağlamlığı və qəfil ölümlərin qarşısını alma-

kütləvi işə xidmətlərinin göstərildiyi restoran tədbirlərinin azaldılması və s.-dən ibarətdir. Azərbaycanda məktəb-

ki, "Səftərqu" buna bir fürsət kimi baxsın, böyük dövlət tədbirinin əsl mahiyyətini anlamaz dərəcədə özünü qan-

mız var - hamının şüurlu varlığı olması. Hamı üçün eyni dərəcədə qorxulu olan xəstəliklərin ölkəmizə mümkün qə-

da getmək olar. Ancaq indi zərurət yoxdur, çünki virus hələ bizə çatmayıb və indi ictimaiyyətin öz təşəbbüsləri ilə müəyyən məhdu-

Nədən həm də "Koronavirussuz ada" olmayaq...

qdırsa, valideynlərin gözləri qarşısında övladın ölüm prosesini çarəsizcəsinə seyr etmək kimi orta əsrlərə xas ürək ağrısından mənzərələrdən yan keçməkdirsə, cəmiyyətimiz, hər bir vətəndaş bu prosesdən niyə və necə kənarda qala bilər?! Əgər dövlət böyük inzibati, kadr və maliyyə vəsaitlərini bu məqsəd naminə səfərbər edərsə, biz vətəndaşlar niyə bu işə ilk növbədə imkanımızda olan hərəkətlərlə, anlayışlarla dəstək verməyək?! Bizdən pul-para istənilir ki?! Dünya ölkələri, ilk növbədə yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə təcrübəsi olanlar bir çox maraqlı üsulları artıq sınaqdan keçiriblər. Birmənalı demək lazımdır ki, elmi-praktik sınaqdan keçirilmiş hər bir əks üsulun öz çəkisinə uyğun payı var və olub. Harda ki, dövlətin tədbirləri cəmiyyət tərəfindən düzgün anlaşılır, orada ya tam nəticə var, ya da ən azı, fəlakətlərin mühüm hissəsinin neytrallaşdırılması kimi nəticə var.

Əgər dövlətin mötəbər təşkilatı məktəblərin müvəqqəti qapadılması qərarı verirsə, cəmiyyət buna necə reaksiya verir və verməlidir...

Elm də, rəsmi orqanlar da sübut edib ki, istənilən viruslarla effektiv mübarizənin əsas şərti insanlar arasında yaxın təmasların mümkün qədər azaldılması, təcridlilik, artıq ünsiyyətlərə yol verməmək, kütləvi tədbirlərin təxirə salınması,

lərin müvəqqəti bağlanması, müstəsna qoruyucu antivirus tədbiri olmasını cəmiyyətimizin mütləq əksəriyyəti qəbul etdi. Cəmiyyətimizin, insanların davranışlarını və mülahizələrini iki gündür müşahidə edirəm. Əksərən reaksiyalar məqbuldur, şüurlu vətəndaş yanaşması var. Ancaq heç də həmişə yox. Bəziləri məktəblərin bağlanmasını sanki dövlətin ona və ailəsinə gəzinti və səfərlər üçün təhlükə dolu nəticə çıxaranlar da, təəssüf ki, var. Bu cür yanaşmalarda dövlətin yayılma bilən xəstəliklərlə mübarizə platformasının mahiyyətini anlamamaq, həтта yanlış və ziyanlı anlamaq kimi əlamətlər var. Məktəblər onun üçün müvəqqəti bağlanmayıb

mazlığa qoysun, gəzintilərə, turist səfərlərinə çıxsın, ətraflarda dolaşan virus təhlükəsinin yayılma riskini artıraraq nəticədə dövlətin ölkə miqyaslı fəaliyyət planlarının effektivini zəiflətsin. Dövlətin antivirus tədbirlərinə cəmiyyətdə tam sinxron yanaşmanın olmaması bu deməkdir və bunun praktikada hansı ziyanları vura biləcəyini təsəvvür etmək çətin deyil. Sadə mahiyyət budur: "Dövlətin və cəmiyyətin virus əleyhinə fəaliyyət və davranışları bütöv bir tərkin hissələri olmalı, bir-birini tamamlamalıdır. Doğrudur, bu gün ölkəmizdə koronavirusa qarşı Milli Fəaliyyət Planı deyilən bir rəsmi sənəd yoxdur.

Bunun mövcudluğuna ehtiyac da yoxdur. Çünki dövlət qurumlarını, tək-tək insanları, bütün cəmiyyəti virus təhlükəsinə qarşı səfərbər etmək üçün yüzlərlə Milli fəaliyyət planlarından daha artıq toparlama gücü olan bir silahı-

dər ayaq basmaması üçün məsələyə sadəcə şüur və özünümüdafiə instinkti ilə yanaşmaq yetər. Dörd tərəfimiz olan ölkələr virusun içində olduğu bir vaxtda Azərbaycanda bu xəstəliyin real olaraq hələlik olmaması hamının üstündə yarpaq kimi əsərək qoruyacağı bir xoşbəxtlik deyilmi..

Dövlət məktəbləri bağladı, bəs vətəndaşların təşəbbüsü nə olmalıdır...

Dövlətin qoruyucu addımlarına düzgün reaksiya vermək və düzgün nəticələr çıxarmaq... Məsələn, bilavasitə vətəndaşların özlərinin təşəbbüskarı olduqları çoxlu sayda kütləvi tədbirlər var: restoran toyları, müxtəlif ziyafətlər və sair. Təbii ki, bu sayaq tədbirlərin hər biri cəmiyyətimizə hələlik olmayan virusları daşımaq və yaymaq riskinə malikdir. Dövlət iddia edə bilməz ki, kütləvi ziyafətlər qadağan olunsun. Bəlkə də ən son zərurət yaranacağı halda buna

diyyətlərə getməyin zamanıdır. Məsələn, insanlar özləri müəyyən ziyafət və kütləvi yeyib-ichmək məclislərini təxirə sala bilərlər və sair. Həm də artıq dünya məhdudlaşdırıcı tədbirlərin sayını artırmaqdadır. Biz niyə buna getməyək? Gözləməliyik ki, bəla qapını alsın?!

Azərbaycan dövləti azı 5 istiqamətdə antivirus işləri aparır...

Bunları şərti olaraq öz müşahidələrim əsasında qruplaşdırmaq istərdim:

- 1.Qoruyucu sərhəd tədbirləri.
- 2.Profilaktik gigiyenik tədbirlər.
- 3.Tibbi gigiyenik məzmunlu reklam-maarifləndirmə işləri.
- 4.Ümumölkə miqyaslı məhdudlaşdırıcı-inzibati tədbirlər.
- 5.Yanlış sosial şəbəkə təqdimatlarının zərərsizləşdirilməsi.

Bu işlərin nəticəsidir ki, Azərbaycanda real olaraq koronavirusa yoluxma faktları hələlik yoxdur. Dövlətin adından görülən və nəticəsi belə olan prosesə cəmiyyətimizin də tam gücünü əlavə edə bilsək, nəticənin neçə dəfə böyüyə biləcəyini təsəvvür etməyə çalışın.

Cəmiyyətdən isə çox şey tələb olunmur - hər kəs özünü və ailəsini düşünsün, dövlətin virus əleyhinə tədbirlərinin mahiyyətini düzgün anlasın və öz tərəfindən müəyyən məhdudlaşdırıcı addımlara təşəbbüs göstərsin...Bu qədər sadə..

Azərbaycan bir sabitlik adasıdır. Nədən həm də "Koronavirussuz ada" kimi qalmayaq...

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Bakı və Ankara arasında hərbi sahədə də dinamik inkişaf edən əlaqələr Ermənistanda böyük təşviş yaradır. Xüsusən də cari il ərzində Azərbaycanın Türkiyədən yeni silahlar almağa hazırlaşması fonunda düşmənin narahatlığı böyüyür.

Bu narahatlığa başlıca səbəb isə Türkiyə ordusunun Suriyada keçirdiyi uğurlu əməliyyatlar və bu zaman yerli istehsal olan hərbi texnikadan geniş şəkildə istifadə olunmasıdır. Söhbət ilk növbədə pilotsuz uçuş aparatlarından (PUA) gedir.

Erməni ekspert Ruben Safrastyan bildirir ki, belə aparatların Azərbaycana verilməsi Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hərbi müstəvidə həlledilməsi halında Ermənistan üçün böyük problem yaradacaq. Erməni ekspert Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bir neçə gün bundan öncə Bakıya səfər etdiyini və Azərbaycanla yeni hərbi əməkdaşlıq müqavilələri imzaladığını xatırladı: "Məni ən çox Türkiyənin Azərbaycana verəcəyi silah komponenti narahat edir. Türkiyə Azərbaycanı müasir silah və hərbi texnika ilə təmin edəcəyinə vəd verib. Çox güman ki, söhbət Bakının başqa müttəfiqlərdən ala bilmədiyini silahdan gedir. Bura ilk olaraq Suriyada Türkiyənin uğurla tətbiq etdiyi PUA-lar daxildir". Ekspertlər qeyd olunan xüsusda erməni tərəfinin narahatlığının, əslində əbəs olmadığını bildirir.

Hazırda Türkiyə ordusunun istifadə etdiyi pilotsuz uçuş aparatlarının Əsəd rejiminin qüvvələrini məhv etməsi dünya gündəmindən düşmür. Dünya mediasında yayılan məlumata əsasən, ilk dəfə bir ölkənin PUA-sı başqa bir ölkənin hava məkanını idarə edir. ABŞ-ın "Blumberq" portalı "Ankara texnoloji gücünü göstərdi" başlığı ilə yaydığı xəbərde bu günə qədər görünməmiş sayda təyyarənin koordinasiya şəkildə hərəkət etdiyini diqqətə çatdırıb: "Uzaqdan idarə olunan onlarla PUA Suriya bazasını, kimyəvi döyüş tanklarını və hətta bir neçə qırıcı təyyarəsini vurdu". Türk ekspert Can Acun isə qeyd edir ki, Türkiyə İdlidə dünya hərbi tarixinin ilk PUA hava əməliyyatını həyata keçirib: "Bunun analoqu yoxdur. Bu, hərbi ədəbiyyatına Türkiyənin qazandığı yeni müharibə texnikasıdır. Əsəd rejimi 8-9 illik Suriya müharibəsi zamanı belə ağır itki verməyib. Türkiyə Suriya xalqı üçün sadəcə bir neçə

gündə bütün dünyanın 9 il ərzində etdiyindən daha çox iş gördü. Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin bu əməliyyatından sonra Əsəd rejimi əvvəlki kimi mülki əhalini bombalaya bilməyəcək". Həqiqətən də Türkiyə ordusu pilotsuz və silahlı pilotsuz təyyarələri kütləvi şəkildə tətbiq etməklə Rusiya aviasiyasının Əsəd ordusunun ilərlər davam edən müharibədə əldən düşmüş nizam-sız bölmələrinə verdiyi hava dəstəyini son günlər ərzində xeyli neytrallaşdırı bilib. İndi qardaş ölkənin müasir PUA-larının Azərbaycanı da peyda olması erməni tərəfi üçün müsbət heç nə vəd etmir.

PUA-larla bağlı Azərbaycan, ümumiyyətlə, böyük nailiyyətlərə imza atmağı bacarıb. Belə aparatların həm yerli istehsalı həyata keçirilir, həm də Azərbaycan onun idxalını reallaşdırır. Qeyd edək ki, bu vaxta qədər Azərbaycan pilotsuz uçuş aparatlarını əsas etibarlı ilə İsraildən alıb. Lakin yaxın tezlikdə qardaş Türkiyədən də belə aparatların alınması gözlənilir. Söhbət burada ilk olaraq "Akıncı" PUA-larından gedir. "Baykar Holding" tərəfindən istehsal edilən "Akıncı" pilotsuz təyyarələri havada azı 24 saat fasiləsiz qala bilər. 6 min metrden çox yüksəklikdə uçur və bazadan 150 kilometr uzaqda, tamamilə avtonom rejimdə əməliyyatlar həyata keçirə bilər. "Akıncı"nın ən mühüm özəlliklərindən biri də onun yerüstü stansiya-dan asılı olmadan bütünlüklə avtonom rejimdə uçuşması, hədəfi müəyyən edib izləməsi və təchiz olunduğu müxtəlif tipli, lazerlə hədəflə yönləndirilən raketlərlə vurməsi və geri qayıdaraq yenə də avtonom rejimdə eniş etməsidir. Dronun faydalı yüklənmə qabiliyyəti 350 kiloqrama qədərdir. Bu imkan sayəsində "Akıncı" kifayət qədər böyük dağıdıcı gücə malik olan, yenə də tamamilə Türkiyə hərbi sənayesinin istehsalı olan, hədəfi yüksək dəqiqliklə vuran raketlərlə silahlanıb. Dronların "Bayraktar Akıncı" modeli isə ümumiyyətlə strateji təyinatlı pilotsuz döyüş təyyarələridir. Onlar daxilə 400 kiloqram, xarici asqılarında isə

Əsədi çökdürən Türkiyə silahları erməniləri xoflandırıran yeni motiv kimi - Azərbaycan bunlarla üstümüzdə gəlsə...

950 kiloqram olmaqla cəmi 1350 kiloqram faydalı yük daşıya bilər. Qanadlarının eni 20 metrdir. "Akıncı" dronları TÜBİTAK SAGE və ROKETSAN şirkətləri tərəfindən istehsal edilən MAM-L, MAM-C, Cirit, L-UMTAS, Bozok, MK-81, MK-82, MK-83, Kiti-MK-82 qanadlı raket, "Gökdoğan", "Bozdoğan", SOM kimi müxtəlif çeşidli "ağıllı" bombalar və hədəflə lazerlə yönləndirilən raketlərlə silahlandırılır. Göyertəsində 3 ədəd süni intellekt kompüterini olan "Akıncı" dronları eyni zamanda yerüstü kəşfiyyat aparır, sensorlar və yüksək həssaslığa malik kameralar vasitəsilə məlumatları toplayıb avtonom rejimdə analiz edərək komanda mərkəzinə ötürür. Digər mühüm özəlliyi isə budur ki, həmin pilotsuz sistemlər bütöv eskadriya halında, avtonom rejimdə döyüşdə tətbiq edilə bilər, bu zaman dronlar süni intellekt vasitəsilə bir-birilə koordinasiya halında olur. Aydın ki, "Akıncı" dronları və onların təchiz edildiyi silahlar Türkiyənin müdafiə sənayesinin istehsalı olduğu üçün Azərbaycanın bunları əldə etməsinə heç bir kənar siyasəti əngəl ola bilməz.

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, Azərbaycan artıq İsraildən müxtəlif növ PUA-lar alıb. Onlardan biri isə ötən ildən ordumuzun iztiyarına verilən "SkyStriker" pilotsuz uçuş aparatlarıdır. İsrailin "Elbit Systems" şirkətinin istehsalı olan "SkyStriker" "gəzən sursat" və ya başqa

sözə, kamikadze pilotsuz uçuş aparatının ilk xarici istiqadçısı Azərbaycanın Dövlət Sərhəd Xidməti olub. Bu qurumun ardınca Müdafiə Nazirliyi də "SkyStriker"-in istifadəçiləri sırasına qoşulub.

Bir daha qeyd edək ki, Azərbaycan sözügedən hərbi pilotsuz uçuş aparatlarını əldə edən ilk xarici ölkədir. Özü də "SkyStriker" digər pilotsuz uçuş aparatlarından bəzi xüsusiyyətlərinə görə əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Onlar daha çox dəqiqliyə və uzaq məsafələrdəki hədəfləri vurmaq qabiliyyətinə malikdirlər. Qeyd edək ki, "SkyStriker" və ya başqa adı ilə desək, kamikadze dron o qədər də böyük olmayan pilotsuz uçuş aparatıdır. O, itələmə qüvvəsi verən propeller və elektrik mühərriki ilə təchiz edilib. Çəkisi 35 kiloqram, müxtəlif məqsəddə döyüş hissələri isə 5 kiloqramdan 10 kiloqrama qədərdir. "SkyStriker" iki saata qədər havada qala bilər. Dronu idarə edən şəxs onu hədəfə doğru yönəldə, praktiki olaraq təmas nöqtəsinə çatdıra bilər və eyni zamanda, hücumu ləğv etmək imkanına da malikdir. Uçuş vaxtı diqqətləyi hədəf müəyyən edilməyibse, PUA geri qayıda və paraşütün köməyi ilə yerə enə bilər. Onun əməliyyat sistemi istənilən hədəfi istənilən istiqamətdən, istənilən bucaq altında məhv etməyə imkan verir. Onu istehsal edən "Elbit Systems" isə İsrail hərbi sənaye kompleksinin PUA istehsalı üzrə

ixtisaslaşmış dünyaca məşhur şirkətdir. İsrailin "Elbit Systems" şirkətinin istehsalı olan "SkyStriker" "gəzən sursat" və ya başqa sözə, kamikadze pilotsuz uçuş aparatının ilk xarici istifadəçisi Azərbaycanın Dövlət Sərhəd Xidməti olub. Bu qurumun ardınca Müdafiə Nazirliyi də "SkyStriker"-in istifadəçiləri sırasına qoşulub.

Onu da xatırladaq ki, Azərbaycan ordusunun ixtiyarında artıq İsrailin "Israel Aerospace Industries" şirkətinin istehsalı olan "Harop" və "Aeronautics Defense Systems" şirkətinin istehsalı olan "Orbiter 1K" ("Zərbə-K") birdəfəlik kiçik zərbə PUA-ları var. 2016-cı ilin aprelinde dördgünlük müharibənin gedişində həmin PUA-lardan erməni mövqelərinə zərbələrin endirilməsində istifadə edilib. "Harop"dan fərqli olaraq, "SkyStriker" və "Orbiter 1K", demək olar ki, səssizdir, çünki onlar elektrik mühərrikləri ilə hərəkətə gətirilir. Bununla yanaşı, Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin inventarında İsrail istehsalı olan "Orbiter-2M" və "Aerostar" tipli pilotsuz uçuş aparatlarına rast gəlmək olar. 2011-ci ildə ölkəmizlə İsrail şirkətinin birgə qurduğu "AZAD sistemlər" müəssisəsi fəaliyyətə başlayıb. Bu müəssisədə "Orbiter-2" pilotsuz uçuş aparatlarının istehsalı həyata keçirilir. İndinin özündə ordumuzda istifadə edilən "Heron" və "Hermes" tipli pilotsuz uçuş aparatları da İsrail

istehsalıdır. Ümumiyyətlə, İsrail yalnız öz ordusuna verdiyi və digər ölkələrin malik olmadığı pilotsuz uçuş aparatlarının istehsalını Azərbaycana etibar edir. Qeyd edək ki, Azərbaycan da dünyada zərbə pilotsuz aparatlara malik olan azsaylı ölkələrdən biridir. İndilikdə belə görünür ki, Azərbaycan yaxın tezlikdə Türkiyədən də PUA-lar alacaq. Onsuz da Türkiyə ilə də işbirliyi sayəsində yeni hərbi texnikaların alışı və istehsalı uğurla həyata keçirilir.

Bütün bunlar nəticə etibarlı ilə Azərbaycanın hərbi qüdrətini daha da artırır. Elə Ermənistanı da qorxudan əsas məqamlardan biri məhz budur. Əslində, hərbi müstəvisində Azərbaycanın düşmən Ermənistan üzərində kifayət qədər böyük üstünlüyə malik olması bu gün həm beynəlxalq miqyasda, həm də işğalçı ölkənin özündə belə açıq şəkildə etiraf olunur. Eyni zamanda ona da diqqət yetirilir ki, ötən dövr ərzində Azərbaycanın hərbi qüdrəti artırdığı halda, Ermənistanda bunun tamamilə əksi yaşanıb. Hadisələrin bu şəkildə inkişafı Azərbaycanın qısa müddətdə düşməni hərbi müstəvidə darmadağın etməsinə tam şərait yaradır.

Tahir TAĞIYEV

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.

Nikol Paşinyanın hakimiyyəti ələ keçirməsindən təxminən 2 il ötməsinə baxmayaraq, Baş nazir nə qədər çək-çevir etsə də, nəinki ölkə ictimaiyyətinin, hətta yaxın tərəfdarlarının da ümidlərini doğrulda bilmir. Hökumət başçısının vaxtilə verdiyi vədlər söz olaraq qalır, cəmiyyətdə siyasi ab-havanı sabitləşdirmək, milli iqtisadiyyatı irəli aparmaq üçün ölkədə ələ bir təsirli tədbir görülmür.

Bunlara paralel, son günlər Ermənistanda Paşinyanla Konstitusiya Məhkəməsinin sədri Hrayr Tovmasyan arasında yaranan qarşıdurma artıq daha gərgin mərhələsinə yaşamaqdadır. Məlum olduğu kimi, bir neçə həftə bundan əvvəl uzunmüddətli mübarizədən sonra Ermənistan parlamentinin təcili iclasında Konstitusiya Məhkəməsinin sədri və üzvlərinin istefasına dair referendum keçiriləcəyi barədə qanun lay-

ihəsi təsdiq edilib. Aprelin 5-də keçiriləcək referendumda siyasi qüvvələr iştirak etmək istəmədiklərini elan etdikləri halda, Paşinyan geri çəkilmək niyyətində deyil.

Erməni mediası yazır ki, ölkə vətəndaşları aprel referendumunun onların real problemləri ilə əlaqəli olmadığını artıq başa düşürlər. Buna görə də onların könüllü olaraq seçki məntəqələrinə gedib Nikolun xeyrinə səs verəcəyi ələ də inandırıcı görünmür. Bil-

Paşinyan İrəvan küçələrində şəxsən buklet paylamağı da özünə rəva gördü - vədlər doğrulmayanda, xalq üzə duranda...

Məhəmməd Əsədullazadə: "Referendumun baş tutması üçün Paşinyanın İrəvan küçələrində populist mesajları və bukletlər paylaması heç də ona tam inam yaratmayacaq"

dirilir ki, sosial proqramların ixtisar edildiyi bir şəraitdə Baş nazirin iqtisadi problemləri bir tərəfə ataraq ayyarım müddətində antikonstitusiya layihəsi üçün kampaniya aparacağına mənfi yanaşırlar. Çünki kampaniyaya sərf olunacaq vəsait nə Paşinyanın, nə də onun ətrafının deyil, sadə ermənilərin hesabına ödəniləcək.

Gülməli məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, Paşinyan konstitusiya dəyişiklikləri ilə bağlı referendumda "bəli" səs verməyə çağıran bukletlər paylamaq üçün İrəvan küçələrinə çıxıb. Bu minvalla, Paşinyan bukletlər paylayıb, əhali ilə söhbət edib və bir ne-

çə nəfərlə selfi çəkib. Görünən odur ki, Paşinyan əvvəl cəmiyyətə verdiyi vədlərin üzərin-

referendumunda Paşinyanın əsas planı Konstitusiya Məhkəməsinin hakimini vəzifədən uzaqlaşdır-

"Çünki inqilabın ikinci illiyində ölkəyə vəd edilən islahatlar özünü doğrultmayıb və sosial vəziyyət müsbətə doğru dəyişməyib"

dən sükutla keçərək, indi də ölkə sakinlərinin başını başqa vasitələrlə qatmaq istəyir. Bütün hallarda, Paşinyanın bu cür populist addımları nə deməkdir?

Sözügədən məsələni "Bakı-Xəbər"ə şərh edən politoloq Məhəmməd Əsədullazadə buna bir neçə aspektdən yanaşdı: "Ermənistanda keçiriləcək konstitusiya refe-

maqla yanaşı, öz hakimiyyətini möhkəmləndirməyə hesablanıb. Hesab edirəm ki, bu referendumun baş tutması üçün Paşinyanın İrəvan küçələrində populist mesajları və bukletlər paylaması heç də ona tam inam yaratmayacaq. Çünki inqilabın ikinci illiyində ölkəyə vəd edilən islahatlar özünü doğrultmayıb və sosial və-

ziyyət müsbətə doğru dəyişməyib. Ona görə də referendumda xalqın böyük ölçüdə səs verməyi reallaşmayacaq. Ancaq referendum baş tutsa da, burada seçicilərin kiçik bir hissəsi iştirak edəcək. Paşinyan populizmə və siyasətdə əsasən yalana üstünlük verir.

Referendum öncəsi onun belə jestləri, küçədə vətəndaşlarla görüşüblefidir. Ümumiyyətlə, Ermənistanın demokratik bir sistemlə inkişafı mümkün görünmür. Orada baş verənlər Paşinyanın öz siyasi ambisiyalarıdır. Konstitusiya referendumu da onun kimi. O baxımdan hesab edirəm ki, bu vəziyyət çox davam etməyəcək və ölkədə siyasi proseslər gərginləşəcək".

Vidadi ORDAHALLI

Dağlıq Qarabağdakı qondarma separatçı qurumda vəziyyət gərginləşir. Bəzi erməni media orqanları bunu inqilaböncəsi vəziyyətə bənzədirlər. Məlumatla görə, separatçı qurumda yaşayan əhəlinin narazılığı artır. Bunun başlıca səbəbi sosial-iqtisadi vəziyyətin dözülməz dərəcədə ağır olmasıdır.

Erməni mediası yazır ki, qondarma "DQR"-də əhəlinin 80% -dən çoxu illərdir kredit çuxurundan çıxıb. Əhəli soruşur ki, "artsaxlıların" qaçılmaz iqtisadi rifahı barədə "DQR" hakimiyyətinin verdiyi çoxsaylı vəd hara getdi? Qarabağda, demək olar ki, hər ikinci ailə elementar məişət texnikası almaq üçün ailənin daş-qasını girov qoymaq məcburiyyətində qalır, avtomobil isə yalnız mən-

zil və evləri girov qoymaqla alınır.

Bu arada Qarabağdakı ağır sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı "Azadlıq" radiosunun Ermənistan xidməti vidiosüjet yayıb. Videosüjeti "Azadlıq" radiosunun Ermənistan xidmətinə yaydıqdan sonra radionun Ermənistan redaksiyası bu süjeti blokladı. Daha sonra həmin radionun Ermənistanda yayımına məhdudiyyət qoyulub. Həmin süjetdə

Qondarma "DQR" əhalisinin azı 80 faizi üzücü borc içində - "Azadlıq" radiosunun dəhşətli sorğusunun yayımı dayandırıldı

Məhəmməd Əsədullazadə: "Bu onu göstərir ki, Ermənistan işğalda saxladığı ərazilərdə ermənilərin sosial-iqtisadi vəziyyətini yaxşılaşdırmaq iqtidarında deyil"

radiostansiyasının irəvanlı müxbiri Sargis Arutyunyan Qarabağ sakinləri arasında sorğu keçirib və adamların 99% -i bildirib ki, artıq ərzaq məhsullarını borca alırlar. Məlum olub ki, separatçı qurumda kriminal rejim hökm sürür.

Sözügədən məsələ ilə bağlı fikirlərini "Bakı-Xəbər"lə bölüşən politoloq Məhəmməd Əsədullazadənin sözlərinə görə, Ermənistan işğalda saxladığı Azərbaycan ərazilərində ermənilərin sosial-iqtisadi vəziyyətini yaxşılaşdırmaq iqtidarında deyil: "Bu yöndə görülən işlər imitasiya xarakterli olub. Bu gün Ermənista-

nın özündə əhəli çətin sosial durumdan ölkəni tərk edir. Qarabağda yaşayan əhəli necə burada dolaşacaq? Əsasən Xankəndidə bir qisim erməninin dolanışığı normaldır. Dig-

"Demokratiyadan danışan Paşinyan söz azadlığını boğur"

ər ərazilərdə ermənilər çox pis vəziyyətdə yaşayırlar. Çəkilen kadrlardan görünür ki, elementar yaşayışa malik deyillər. Necə deyirlər, tövlərdə yaşayırlar. Ermənistan burada sosial vəziyyəti yaxşılaşdırmaq üçün heç bir güclü maliyyə imkanlarına sahib deyil. Onlar

işğal olunmuş ərazilərdə Ermənistanın məskunlaşma siyasəti bir il ərzində fiaskoya uğrayır. Digər yerlərdən köçürülən ailələr burada 6 aydan artıq yaşamırlar. Separatçı rejimin üzvləri yalnız burada öz maddi imkanlarını genişləndirirlər. Hesab edirəm ki, nə qədər işğal

faktoru aradan qalxmayıb, günü-gündən ermənilər Qarabağda çətin vəziyyətlə üzləşəcəklər. Bir müddətdən sonra digər ərazilərdən də köçəcəklər. İşğalçı ölkə və burada cinayətkar qrup birlikdə Qarabağda məskunlaşma siyasətlərini rahat reallaşdırma bilmirlər. Çünki infrastruktur və digər yaşam imkanları üçün maliyyə yoxdur. Ona görə də ermənilər burada yalnız çobanlıqla məşğuldurlar. Erməni generalı və separatçıların mal-qoyununu otarırlar. Bir qisim qocalar da cüzi pul müqabilində Azərbaycanla təmas xəttində postda dayanır. Demokratiyadan danışan Paşinyan söz azadlığını boğur".

Vidadi ORDAHALLI

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ermenistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan ərazilərini işğal etməsi nəticəsində yüzrlərlə kənd, qəsəbə, şəhər viran edilib, əhalisi şəhid olub, əsir və girov götürülüb, bir qismi isə məcburi köçkünə çevrilib.

IV yazı

Ermenistan və onun havadarları Xocalıda, Xocalıya qədər işğal etdikləri digər ərazilərimizdə xalqımıza qarşı qanlı cinayətlər törədib, kütləvi qırğın, soyqırım aktı həyata keçiriblər. Erməni şovinistlərinin, daşnakların Azərbaycan xalqına vurduğu yaralar hələ də qanayır. Ermənilərin tükürpədicə qətlər törətdiyi Xocalının Meşəli kəndi onlar tərəfindən tamamilə viran edilib.

Azərbaycan Respublikasının Xocalı rayonunun kəndi olan Meşəlinin işğalı, əhalisinin şəhid edilməsi hadisəsi qanlı bir faciə kimi yaddaşlarda yaşayır.

1992-ci ildən Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğalı altında olan Meşəli kəndi qədim bir türk kəndidir və digər ərazilərimiz kimi ermənilər bu kəndimizə də öz mənfur cəynəqlərini uzadıblar.

Meşəli kəndinin adı türk dilində izah olunur və meşəlik yerdə yerləşdiyinə görə belə adlandırılıb. Xocalıdan əvvəl də ermənilər dinc əhaliyə qarşı amansız vəhşiliklər edib, kütləvi qırğınlar törədiblər. Xocavənd rayonunun Qaradağlı kəndində 1992-ci il fevralın 17-dən 18-nə keçən gecə 77 nəfər dinc kənd sakini qətlə yetirilib, 84 nəfər isə əsir götürülüb. Çəmənlı, Malıbəyli, Kərkicahan, Meşəli kəndlərindəki erməni vəhşilikləri azərbaycanlılara qarşı törədilmiş cinayətlər sırasında amansızlığı ilə seçilir. Xocalı soyqırımına gedən yol bu kənddən və digər kəndlərimizdən başlayıb.

Erməni silahlı qüvvələri tərəfindən Malıbəyli və Quşçularda törədilən qətləmlər tarixə qanlı izlər salıb. 10 fevral - 12 fevral 1992-ci il tarixlərində ermənilər Şuşa rayonunun Malıbəyli, Aşağı Quş-

çular, Yuxarı Quşçular kəndlərini də darmadağın edib, əhalisini öldürüblər. Bu kəndlərin əsas hədəf kimi seçilməsinə səbəb onların strateji baxımdan əlverişli mövqedə yerləşməsi idi.

Malıbəyli və Quşçular qətləmindən danışıq tarixçilər qeyd edirlər ki, Qarabağ müharibəsi zamanı 10 fevral - 12 fevral 1992-ci il tarixlərində erməni silahlı birləşmələri tərəfindən Şuşa rayonunun Malıbəyli, Aşağı Quşçular və Yuxarı Quşçular kəndlərinə eyni zamanda edilən hücum nəticəsində təxminən 50-yə yaxın dinc etnik azərbaycanlı qətlə yetirilib.

Hadisələrin gedişatından və qətləmdən danışıq tarixçilər qeyd edirlər ki, Şuşa rayonunda əhali tərkibi azərbaycanlılardan ibarət olan Malıbəyli və Quşçular kəndləri (administrativ olaraq Aşağı Quşçular və Yuxarı Quşçular olaraq ayrılır) rayonun inzibati mərkəzi olan Şuşa şəhərinə yaxın dağlıq ərazidə - yaylaqlarda yerləşirdi. Kəndlərdə təxminən 4000 nəfərə yaxın əhali yaşayırdı. 1988-ci ildə Xocalıya olduğu kimi, bu kəndlərə də Ermənistandan zorla çıxarılmış, təmini sayı 1500-ə yaxın köçkün yerləşmişdi. Qarabağ müharibəsi başlanan andan etibarən bu kəndlər erməni silahlı birləşmələrinin əsas hədəflərinə çevrilmişdilər. 1991-ci ilin oktyabr ayından etibarən Malıbəyli tamamilə mühasirədə idi.

1992-ci il fevralın 5-də kəndlərin üstündə uçan bir vertolyot kəndlilərə üzərində yaşayış yerlərini tərk etmək üçün onlara iki gün vaxt verildiyi yazılan bildirişlər payladı. Bölgə 1991-ci ildən mühasirədə olduğu üçün yeganə giriş-çixış vertolyotla

Ermenistanın azərbaycanlılara qarşı soyqırımlar tarixi

mümkün idi. Şuşaya uçan axırıncı vertolyot yanvarın 28-də ermənilər tərəfindən vuruldu.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Xankəndi şəhərinin düşmən işğalından azad edilməsi üçün təşkil etdiyi hücumlara və yaxınlıqda yerləşən erməni kəndlərinə doğru edilən həmlələrə son qoymaq məqsədilə ermənilər zirehli texnika və ağır artilleriyadan istifadə etməklə Malıbəyli və Quşçular kəndlərinə hücum etdilər.

Fevralın 10-u gecə yarı rus silahlılarının da yardımı ilə erməni silahlı birləşmələri Malıbəyliyə hücum etdilər. Kənddəki qadın və uşaqlar Quşçular kəndinə qaçdılar. Kənddəki evlər yandırıldı. Ümumilikdə isə hər iki kəndin sakinləri səhərə qədər düşmənlə vuruşdular. Yaxınlıqdakı Şuşa və Xocalı şəhərlərinə gedən yollar kəsildiyindən, kəndlərə ən yaxın yaşayış məskəni Ağdam rayonunun Abdal-Güləbli kəndi idi, lakin bu kəndə gedən yol ermənilərin məskunlaşdığı kəndlərdən keçirdi.

Tarixçilər qeyd edirlər ki, Ermənistanın təcavüzkar silahlı birləş-

mələrinin tərkibinə, həmçinin, Suriya, Livan, ABŞ və Fransadan gəlmiş könüllü ermənilər də qatılmışdılar. ATƏT-in sülhməramlı missiyasının Qarabağda iştirakı zamanı Malıbəyli, Aşağı Quşçular və Yuxarı Quşçular kəndləri erməni silahlı birləşmələri tərəfindən ələ keçirildi. Bununla da Şuşa və Xocalı şəhərləri tamamilə blokadaya alındı. Tarixçilər bildirirlər ki, tarixdə bir əsrdə neçə dəfə erməni-azərbaycanlı müharibəsi olub və bu, XX əsrin sonlarına yaxın bir də təkrarlanıb, bu dəfə daha dəhşətli şəkildə.

Tarixçi Həyat Məhərrəmov qeyd edir ki, həmişə də erməni hiyləsi, erməni bcliyi özünü göstərib, özgə boşqabı yalayan, ikiüzlü, yaltıq, mənfur ermənilər ah-nalə qopardaraq haqqı nahaqqa boğdura biliblər. O vurğuladı ki, erməni terrorçuları 1988-1993-cü illərdə Azərbaycan vətəndaşlarına qarşı çoxlu terror əməli törədiblər. Onlardan biri də Meşəli, Malıbəyli, Quşçular faciəsidir. Həmçinin, qeyd etdi ki, erməni silahlı qüvvələri Qarabağda müharibəyə başlayarkən hədəf torpaqlarımızı silah

gücünə ələ keçirmək olub. Azərbaycanın o vaxtkı rəhbərləri isə bunu münaqişə adlandırır, xalqı aldadır, torpaqların işğalını ictimaiyyətdən gizli saxlayırdılar...

H. Məhərrəmov qeyd edir ki, hələ 1991-ci ildə Meşəli kəndi ermənilərin hədəfində idi. "Ermənistan silahlı qüvvələri və onun müddül döyüşçüləri tərəfindən Meşəli kəndi böyük vəhşiliklə və amansızlıqla yer üzündən silindi. 1991-ci il dekabrın 23-də, səhər saat 7 radələrində erməni qüvvələri kəndi mühasirəyə almış və son evdək yandırmışlar. Çox böyük insan tələfatı olub. İlk məlumata görə, ermənilər 30 nəfərdən artıq azərbaycanlı (qocaları, qadınları, uşaqları) qətlə yetirmiş, bir çoxunu isə vəhşicəsinə yandırmışlar. İtkin düşənlər olub. Kənd sakinlərindən 3 nəfərin evindən heç kəs çıxıb bilməyib, 12 nəfər qadın, uşaq, qoca diri-diri yandırılıb.

Meşəli faciəsi bir daha göstərdi ki, ermənilər Dağlıq Qarabağı azərbaycanlılardan tam təmizləmək üçün Moskvadan və İrəvandan xüsusi göstəriş alıblar.

Meşəlidə genosid tö-

rədildi. İki gün ərzində vertolyotlar vasitəsilə gənəhsiz adamların meyitləri daşınıb". O, Nəbilər kəndinin də ermənilər tərəfindən viran edildiyini qeyd etdi. Bildirdi ki, 1992-ci il yanvarın 18-də erməni silahlı dəstələri Şuşa rayonunun Nəbilər kəndinə hücum edərək kəndi oda qaladılar. Qeyri-bərabər döyüşdə ermənilər üstünlük qazanaraq kəndi xarabazarlığa çevirmişlər.

Kənd əhalisi Şuşaya pənah aparıb. Günəşli kəndinin də eyni faciə ilə üzləşdiyini qeyd edən tarixçi vurğuladı ki, 1992-ci il fevralın 5-də Xocavənd rayonunun Günəşli kəndi ermənilər tərəfindən işğal olunub. 1992-ci il fevralın 11-də ermənilər tərəfindən Malıbəyli və Quşçular kəndlərinin tamamilə yandırıldığını xatırladan ekspert bildirdi ki, hər iki kənddən 13 nəfər girov götürülüb, 15 nəfərdən artıq adam şəhid edilib.

İradə SARIYEVA

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.

Məlum olduğu kimi, MDB məkanında ölkəmizin əsas müttəfiqlərindən biri olan Belarus neft ehtiyacını ödəmək üçün Azərbaycandan "qara qızıl"ın alınmasında maraqlıdır. Bu xüsusda gündəmə gələn məsələlərdən biri də Azərbaycan neftinin Ukrayna vasitəsilə Belarusa çatdırılmasıdır.

Bunun üçün Odesa-Brodı kəmərinə istifadə də gündəmədir.

Qeyd edək ki, Odessa-Brodı kəməri Qara dənizdə Odessa və Lvov vilayətində Brodı şəhərində 2001-ci ildə inşa edilib. Burada o, "Drujba" boru kəməri ilə birləşir. Müxtəlif vaxtlarda bu boru kəməri Rusiya neftini kiçik həcmrlə Brodından Odessaya, Belarusa tədarük edib. Qalan vaxtlarda, demək olar, kəmərsiz qalıb. İndi Ukrayna bu kəmərin aktiv şəkildə istifadə edilməsində olduqca maraqlıdır. Amma bu kəmərdən istifadə indiki halda digər parametrlər baxımından Azərbaycan üçün maraqlıdır. Çünki bu, Azərbaycan neftinin tamam yeni bir marşrutla Avropaya çatdırılması deməkdir. Belə ki, bu zaman neft Azərbaycandan Ukrayna ərazisi ilə Çexiya, Macarıstan, Slovakiya kimi Mərkəzi Avropa ölkələrinə də nəql edilə bilər. Qeyd edək ki, Odessa-Brodı neft boru kəmərinin illik ötürücülük qabiliyyəti 14,5 milyon ton təşkil edir.

"Sarmathia" beynəlxalq boru kəməri müəssisəsinin baş direktoru Sergey Skripka da bildirir ki, Odessa-Brodı Xəzər neftinin yeni marşrutla Avropaya çatdırılmaşçı deməkdir: "Ukraynada Odessa-Brodı boru kəmərinə neft nəqlinin bərpası ilə Avrasiya Nəqliyyat Dəhlizinin hazırda yeganə çatışmayan halqası olan Polşa ərazisindəki Brodı-Adamova Zastava neft kəməri layihəsini tezləşdirə bilər". Burada bir daha xatırladaq ki, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) mart ayında Belarusa Odessa-Brodı kəməri vasitəsilə iki tanker, yəni 160 min tona yaxın neft ixrac etməyi nəzərdə tutur. Sergey

ght"la əvəzlənməsi ilə bağlı SOCAR-ın da iştirak etdiyi birillik müqavilə çərçivəsində tədarük edilirdi. Brodı-Adamova Zastava boru kəmərinin ötən il tə-

keçəcək. Layihənin ümumi dəyəri 360 milyon avrodur". S.Skripka hazırda layihə çərçivəsində mövcud yol infrastrukturunun istifadəsinə dair

bir marşrutla Avropaya çatacaq. Özü də bu prosesdə bütün iştirakçılar maraqlıdır.

İndilikdə isə ilk növbədə Belarus Azərbaycandan neft nəqli

"Ukrtransnafta"dır, şirkət bütün avadanlıqları yaxşı vəziyyətdə saxlayır. Boru kəməri heç vaxt istismardan çıxarılmayıb, texniki emal nefti ilə dolduru-

Azərbaycan neftinin Avropaya yeni maraqlı çıxış marşrutu - məşhur Odessa-Brodı kəməri "dirildilir"

Skripka isə "report"a açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan və Xəzər neftini Odessa-Brodı kəməri ilə daha müntəzəm nəql edincə eyni layihənin parçası olan Brodı-Adamova Zastava kəməri də bir o qədər tez tikilib istifadəyə veriləcək: "Ukrayna 2011-ci ildə də Belarusda emal olunması üçün Odessa-Brodı kəməri ilə neft nəql edib. Həmin neft Belarusun əvvəlcə Venesueladan aldığı neftin sonradan "Azerili-

sdiqlənmiş texniki iqtisadi əsaslanmasına görə, kəmərlə nəql olunacaq neftin əsasən Polşa və Almaniya müəssisələrində emal ediləcəyi bildirilir. Bu layihənin həyata keçirilməsi ilə Xəzər ölkələri neftlərini Avropa bazarına çıxarmaq üçün əlavə etibarlı ixrac marşrutu əldə edəcəklər. Bu xəttin 377 kilometrlik uzunluğunun 120 kilometri Ukrayna, 257 kilometri isə Polşa ərazisindən

aidiyyəti qurumlar arasında razılaşdırılmasının həyata keçirildiyini qeyd edib.

Xatırladaq ki, 2004-cü il iyulun 12-də Ukraynanın "Ukrtransnafta" və Polşanın "PERN Prznijazn" şirkətlərinin yaratdığı "Sarmathia" MMC-nin iştirakçıları arasında SOCAR-ın özünün də 25,32 faiz payı var. Bütün bunlar isə o deməkdir ki, Azərbaycan nefti artıq Ukrayna, Polşa vasitəsilə yeni

nə xüsusi maraq göstərir. Bu ölkənin "Qomeltransneft Drujba" şirkətinin baş mühəndisi Andrey Veriqo bildirir ki, Belarusun "Qomeltransneft Drujba" magistral neft boru kəmərinin operatoru Azərbaycan neftini Ukraynadan Odessa-Brodı neft boru kəməri ilə Mozır neftayırma zavoduna tədarük etməyə praktik olaraq hazırdır: "Bu, normal nəql prosesidir. Ukraynadakı operator

lub, istismara hazırdır". Onun sözlərinə görə, Belarus tərəfi hələ 2011-ci ildə Qara dəniz vasitəsilə Odesadan neft nəql edib: "Boru kəməri sistemimiz həmin vaxt da işləyib, indi də işləməyə hazırdır". O, Belarusa neft tədarükünün mart ayında Odessa limanına tankerlərin gəlişindən sonra planlaşdırıldığını təsdiqləyib.

Hazırda Azərbaycanla Belarus və Ukrayna arasında energetika sahəsində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq uğurla davam etdirilir. Hətta Ukraynanın TANAP qaz kəmərinə qoşulması da gündəmə qalır. TANAP əlavə qaz kəməri infrastrukturunu inşa etmədən Ukraynaya qaz nəqlinə imkan verir. Belə ki, Türkiyədən Bolqarıstana, Bolqarıstandan Rumıniyaya, Rumıniyadan Ukraynaya boru kəməri artıq mövcuddur. Bu məsələ üzərində də hazırda intensiv müzakirələr gedir. Proseslər göstərir ki, ümumiyyətlə, bir çox MDB və Avropa ölkələri enerji təhlükəsizliyini əhəmiyyətli dərəcədə Azərbaycana etibar edir.

Ramil QULİYEV

Bu gün Ermənistan iqtidarı üçün ən böyük problemlərdən biri də Corc Sorosun muzdularının cəmiyyətdə böyük antipatiya yaratması, həmçinin ölkənin xarici siyasət əlaqələrinə ciddi zərbə vurmasıdır.

Məsələ burasındadır ki, hakimiyyətdə məhz Corc Sorosun muzduları bir çox vəzifələrdə təmsil olunur. Məsələ vaxtaşırı gündəmə gəlsə də, baş nazir Nikol Paşinyan problemin çözümü istiqamətində hansısa addım atmayıb. Erməni mediası yazır ki, əslində, Paşinyanın özünün də iqtidara gəlişində Corc Sorosun rolu olduğundan, o bu şəxsə bağlı insanlara qarşı hansısa addım ata bilmir.

Amma problem həm də bundadır ki, Paşinyanın "məxməri inqilab" zamanı verdiyi vədləri yerinə yetirə bilməməsi də Corc Sorosun muzduları üzündən baş verir. "Soros Fondu"nın Ermənistandakı əsas koordinatorlarından biri sayılan baş nazirin müavini Tigran Avinyanın isə hələ də ölkə həyatı ilə bağlı bütün məsələlər barədə Corc Sorosa birbaşa məruzə etməsi barədə məlumatlar səslənir. Bunları şərh edən Ermənistanın VETO ictimai-siyasi hərəkatının rəhbəri Narek Malyan bildirir ki, Sorosun Ermənistan iqtidarındakı adamları ölkəni sadəcə məhvə doğru sürükləməkdə davam edir və Paşinyan buna qarşı hansısa addım atmağa cəsarət etmir: "İndi hakimiyyətin qollarını ələ keçirmiş oliqarx Corc Sorosun muzduları pul qarşılığında fəaliyyət göstərməyə və Ermənistan vətəndaşlarını xarici gündəmə məcbur etməyə davam edir, bunu açıq və məkrli şəkildə edir". Malyanın sözlərinə görə, Sorosçular hər şeyi məhv edir, əsasən xüsusi xidmət və hüquq-mühafizə orqanlarını hədəfə alırlar: "Onlar zabitlərə, vətənpərvərlərə, adət-ənənələrə nifrət edirlər, onlara yalnız bir şey lazımdır: hər hansısa dövlətin olmaması üçün dövləti məhv etmək. Bunu yoxlamaq istəyirsiniz-

pozğunluğa rəvac verilir. Bizim qanunlar ölkəmizin təhlükəsizliyinə xələl gətirən hər hansı təşkilatın fəaliyyətinə yol vermir.

rabağda da həyata keçirməyə çalışırlar. Siyasətçinin sözlərinə görə, bu proseslərə orada cari il martın 31-də keçiriləcək "seçkilər"

daşlarını beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətini nəzarətdə saxlamağa çağırır və onları maliyyələşdirən Corc Soros fondunun rəh-

layan Corc Soros "yuvasının quşları" daha fəal şəkildə Rusiya ilə münasibətləri pozmaqda davam edir. İrəvan üçün acı həqiqət

Paşinyan iqtidarına yeni ictimai qınaq - ölkə Sorosun oynacağına çevrilir..

sə, Sorosun qondarma əsərlərini oxuyun. Siz onun nə əldə etdiyi barədə çox şey biləcəksiniz. Onun planlarında dövlətlərin güclənməsi və sair kimi şeylər barədə söz yoxdur. Sorosçuların məqsədi zabit heyətini gözdən salmaq, hüquq-mühafizə sistemini, ordunu dağıtmaq, dövləti məhv etməkdir. Sorosçuların fəaliyyəti nəticəsində ölkəmizin milli təhlükəsizliyinə ziyan vurulduğunu dəfələrlə bildirmişik. Bu ofisdən ölkəmizə qarşı işləyənlərə maliyyə ayrılır,

Amma Paşinyan bu qanunları pozur. Sorosa bağlı təşkilatın qadağan olunması barədə məhkəmə iddiası qaldırmağa belə yol verilmir".

Ermənistanın Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin sabiq rəisi David Şahnazaryan da qeyd edir ki, erməni xalqının məhvində Sorosun adamları indi xüsusi rol oynayır. O bildirir ki, Corc Sorosun qrantından istifadə edən beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanda baş vermiş "məxməri inqilabı" hətta Dağlıq Qa-

zamanı start verilməsi də tamamilə gözlənilir. O, Sorosun hələ də Ermənistana müdaxiləsinə Paşinyanın hansısa müqavimət göstərməməsinə yenə pul amili ilə izah edib. Şahnazaryanın sözlərinə görə, indi Paşinyanın həyat yoldaşı tamamilə qeyri-şəffaf fondlar yaradır, onun adamları məhz Sorosdan böyük həcmdə pullar alır. Bu səbəbdən də Paşinyan Sorosa qarşı heç bir addım atmır. Erməni siyasətçi bu vəziyyətdə ölkə vətən-

bərinin bu ölkədə "məxməri inqilab"a kömək etdikləri barədə bəyanatını xatırladı. O, hüquq-mühafizə orqanlarını da beynəlxalq təşkilatların ölkənin daxili işlərinə müdaxiləsi ilə bağlı tədbirlər görməyə, onların fəaliyyətini qadağan etməyə səsləyib. Rusiyalı ekspert Vitali Arkov isə bildirir ki, məhz Sorosun fəaliyyəti nəticəsində Ermənistanın Moskva ilə problemləri dərinləşməkdə davam edir: "Nikol Paşinyan və onu nəzarətdə sax-

budur ki, bütün bu illər ərzində Ermənistan yalnız Moskvanın dəstəyi sayəsində fəlakətə uğramayıb. Paşinyan hökumətinin Ermənistanı yönəltməyi Qərbi ölkələrindən heç biri Rusiya kimi İrəvana kömək etməyəcək. Ermənistandakı vəziyyət indi gördüyümüz eyni ssenariyə uyğun inkişaf edərsə, Paşinyan və komandasının hakimiyyəti əllərində saxlaması getdikcə daha çətin olacaq. Getdikcə aydın olur ki, Ermənistan klassik bir sxemlə inqilabdan diktaturaya doğru gedir. Bunu da Soros və digər Qərb təşkilatlarından gələn göstərişlərə əsasən edir.

Belə vəziyyət erməni cəmiyyəti kimi Rusiyalı da qane etmir. Amma Paşinyan bunları hələ də reallıq kimi qəbul etməkdə çətinlik çəkir". Kreml, əslində, Paşinyanın komandasında Soros Fondu ilə əlaqəli rusiyafob baxışda olanların sayının çox olmasının fərqindədir. Bu xüsusad Paşinyana edilən xəbərdarlıqlar isə istənilən nəticəni vermir. Bu səbəbdən Moskvanın daha sərt formada Paşinyana qarşı hərəkətə keçməsi istisna olunmur.

Nahid SALAYEV

Koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə təxirəsalınmaz tədbirlər davam etdirilir.

Nazirlər Kabinetinin yanında Operativ qərargahdan bildirilib ki, yoluxma hallarının qarşısının alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi, ölkə ərazisində yerləşən bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik, dezinfeksiyaedici və digər qabaqlayıcı tədbirlərin intensivləşdirilməsi məqsədilə 2020-ci ilin mart ayının 3-dən 9-dək (ilk tədris günü mart ayının 10-u müəyyən edilir) bütün təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesinin dayandırılmasına və bununla bağlı bütün tədbirlərin təxirə salınmasına dair qərar qəbul olunub.

Bu müddət ərzində Təhsil Nazirliyinə və təbə-

liyində təhsil müəssisələri olan müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarına bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik və dezinfeksiyaedici tədbirlərin davam etdirilməsi tapşırılıb. Dünyada sürətlə yayılan bu epidemiyadan kimsə sığortalanmayıb. Xəstəliyin əlamətləri hətta dünyanın ən inkişaf etmiş ölkələrində belə özünü göstərir. Dünya dövlətləri maksimum dərəcədə çalışırlar ki, əhalilərini belə epidemiyaya ilə üz-üzə qoymasınlar. Bunun üçün bir sıra qabaqlayıcı tədbirlər görülür.

Azərbaycanda, demək olar ki, bu virusun daşıyıcısı aşkar edilməyib. Transzit kimi ölkəmizdən istifadə edən bəzi əcnəbi vətəndaşlarda bunun aşkarlan-

Məktəblər ona görə bağlanmadı ki, kimlərsə buna istirahət və gəzinti şansı kimi baxsın...

Məlahət Mürşüdlü: "Çoxları elə bilir ki, həmin xəstəlik adi qripdir"

masının isə bizə heç bir aidliyi yoxdur. Azərbaycan hakimiyyətinin atdığı addımlardan görünür ki, dövlət öz vətəndaşını maksimum dərəcədə bu epidemiyadan kənarda tutmağa çalışır. Bunun ən bariz nümunəsi kimi təhsil ocaqlarında bir neçə günlük dərslərin təxirə salınmasını göstərə bilərik. Bu addım heç də o anlama gəlmir ki, məktəb və ya ali təhsil ocaqlarımızda bu xəstəliyin simptomları müşahidə edilib. Qabaqlayıcı tədbirlər ona görə görülür ki, insanların kütləvi yerlərdəki təmasları minimuma endirsin. Yoluxucu xəstəliklərlə mübarizə dövlətlə vətəndaşın sinxron yaşanmasını tələb edir. Yeni hansısa vətəndaş şəxsi gigiyenasına fikir verməyəcəksə, dövlətin müdaxiləsi olsa belə, onu xəstəlikdən xilas etmək mümkün olmayacaq. Sosial şəbəkələrdə məktəblərin bağlan-

masına valideynlərin verdikləri reaksiyalar adamı təəccübləndirir. Əksəriyyət bunu böyük sevinc və ələ düşən fürsət kimi dəyərləndirib. Yazırlar ki, məktəb bağlandısa, uşaqları götürüb, hansısa istirahət məkanına və ya restorana getmək olar. Bunlar anlamırlar ki, dövlət bu addımı elə kütləvi yerlərdə təmasları azaltmaq üçün atıb. Dövlət kiminsə övladının qayğısına qalıb bunu edirsə, valideynin də borcudur ki, öz üzərinə düşəni etsin. Özünü və uşaqlarını kütləvi təmas yerlərindən kənarda saxlasın.

Dövlətin gördüyü qabaqlayıcı tədbirlərlə bağlı vətəndaşlarımızın məsuliyyəti necə müəyyənləşməlidir?

Təhsil eksperti Məlahət Mürşüdlü "Bakı-Xəbər"ə açıqlamasında bildirdi ki, belə tendensiyanı onun özü də müşahidə edib:

"Bütün bunların obyektiv səbəbi var. Ancaq mən düşünürəm ki, bizim müşahidə etdiyimiz və addımlarını yanlış saydığımız valideynlər cəmiyyətdə mütləq əksəriyyətdir. Vətəndaşların bir hissəsi təhsilin niyə dayandırıldığının mahiyyətini anlamır. Bil-mirlər ki, bu addım qorxulu epidemiyanın yayılması ilə bağlı qabaqlayıcı tədbirlər kimi atılıb. Hökumət tərəfindən atılan bu addımın əhəmiyyəti sözsüz ki, böyükdür. Sosial şəbəkələrdə dediyiniz tendensiyanın üzə çıxması məlumat-sızlıqdan irəli gəlir. Çoxları elə bilir ki, həmin xəstəlik adi qripdir. Yayılan virusun əsl mahiyyəti izah olunmalıdır. Bütün vasitələrlə əhaliyə çatdırılmalıdır ki, ona ciddi yanaşsın. Bu istiqamətdə olan maarifləndirmə siyasətinin əhali arasında düzgün qurulmaması sonda gətirib belə halla-

ra çıxarır.

Burada da ən böyük zəhmət geniş auditoriyaya sahib olan KİV-in üzərinə düşür. Xüsusilə də televiziya bu yöndə maarifləndirməni gücləndirməlidir. Həmişə olduğu kimi, biz bu məsələdə də gecikirik. Bu virusun nələrə qadir olduğunu, yayılma ehtimalı və ondan qorunmanın yollarını biz peşəkarların dilindən eşitməliydik. Hətta yayıldığı ilk andan bunu etməliydik. Təəssüf ki, biz bu addımları xəstəlik qapımızı döyməyə başlayanda etdik. İnsanlara başa salmaq lazımdır ki, sənin uşağını məktəbdə qoruyursansa, evdə qorumaq sənə öhdənə düşür. Məktəbdən yayınıb, gedib başqa kütləvi yerlərdə bu xəstəliyə tutula bilmə riskini artırmaq olmaz. Ümid edirəm ki, bizdə bu xəstəliyə yoluxma halları heç qeydə alınmayacaq".

Məhəmmədali QƏRİBLİ

Məlum olduğu kimi, fevralın 25-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyənin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının Bakıda keçirilən VIII iclasında iki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığın yüksək səviyyədə olduğu bir daha vurğulandı.

Bu sahədə gələcək münasibətlərin daha da dərinləşdirilməsi üçün konkret addımlar atıldı. Belə ki, 14 sənəd - memorandum, saziş və protokol imzalandı. Mətbuat bəyanatla çıxış edən hər iki dövlət başçısı bir daha vurğuladı ki, Türkiyə və Azərbaycan öz gələcək işbirliyi,

əməkdaşlığı haqqında çox ciddi qərarlar qəbul edib.

Prezident İlham Əliyev hazırda Azərbaycanda 4 minə yaxın Türkiyə şirkətinin fəaliyyət göstərməsini və onların 300-dən çox layihədə 16 milyard dollarlıq iş gördüklərini diqqətə çatdırdı. Dövlət başçısı onu

da bildirdi ki, Azərbaycan da Türkiyə iqtisadiyyatının inkişafında yaxından iştirak edir. İndiyə qədər Azərbaycan Türkiyə iqtisadiyyatına 18 milyard, Türkiyə isə Azərbaycan iqtisadiyyatına 12,5 milyard dollar sərmayə qoyub.

Görünən odur ki, Azərbaycan Türkiyədən qat-qat kiçik olmasına baxmayaraq, bu dövlətə daha çox sərmayə qoyub. Türkiyənin iqtisadi imkanlarının daha böyük olduğunu nəzərə alsaq, Azərbaycana qoyduqları 12,5 milyard dollar sə-

rmayə elə də böyük deyil. Arada ciddi dizbalans var. Maraqlıdır, bu nədən irəli gəlir və bu fərqi necə azaltmaq olar?

"Yaxşı olardı ki, qardaş ölkə Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna daha çox sərmayə qoysun"

Məsələyə münasibət bildiren iqtisadçı-ekspert Vüqar Bayramovun sözlərinə görə, Azərbaycan Türkiyənin enerji sektoruna daha böyük sərmayə qoyub: "Azərbaycan Türkiyə iqtisadiyyatına investisiya

qoymaq baxımından ilk beşliyə daxildir. SOCAR Türkiyə iqtisadiyyatına ən çox sərmayə qoyan şirkətdir. Xüsusən də

enerji layihələrinə yönəldən investisiyaların həcmi Azərbaycanı Türkiyədə aparıcı investorlardan birinə çevirib. Artıq Azərbaycan investor ölkələrdən biridir. Ancaq arada böyük fərq olduğunu nəzərə al-

saq, Türkiyə Azərbaycana yönəlik sərmayələrini artırmalıdır.

Eyni zamanda, biz ölkə olaraq çalışmalıyıq ki, Türkiyədən daha çox investisiyanın cəlb olunmasına nail ola bilək. Çünki Türkiyənin özü praktik olaraq böyük investisiya imkanlarına malikdir. Xüsusən də yüngül sənaye və geyim məhsulları istehsalında Türkiyə müqayisəolunmaz üstünlüyə malik ölkələrdən biridir. Yaxşı olardı ki, qardaş ölkə Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna daha çox sərmayə qoysun. Bir sözlə, qarşılıqlı investisiya qoyuluşu artmalıdır".

Vidadi ORDAHALLI

Kiçik dövlət Azərbaycan Türkiyədə 18, böyük Türkiyə Azərbaycanda 12,5 milyard?

Vüqar Bayramov: "Arada böyük fərqin olduğunu nəzərə alsaq, Türkiyə Azərbaycana yönəlik sərmayələrini artırmalıdır"

Son bir ayda bir sıra xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanların dövlət tərəfindən onlara pulsuz verilən dərmanları ala bilməməsi ilə bağlı şikayətlər var. Xəstələr deyirlər ki, yanvar ayında dövlətin onlara verdiyi pulsuz dərmanları maneəsiz alsalar da, fevral ayında qeydiyyatda olduqları poliklinikalardan onlara "dərman gəlmir, yoxdur" deyirlər.

Xəstələrin bu dərmanları alarkən üzleşdikləri problemlər nə ilə bağlıdır? Əsas şikayətlərdən biri isə dərmanı almaq üçün xəstə insanların saatlarla növbəyə dayanmasıdır.

Qeyd edək ki, bir neçə il əvvəl də analoji problem yaşanmışdı. Xəstəxana və poliklinikalar bunu əsasən dərman çatışmazlığı ilə əlaqələndirirlər. Onlar bildirirlər ki, müxtəlif xəstəliklərdən əziyyət çəkən insanların çoxalması da problemin yaranmasına səbəb olur.

Bildirək ki, keçən dövrlərdə stasionarda müalicə alan bütün xəstələrə 166 adda dərman, həmçinin, şəkər xəstələri, I, II qrup əlillər, Qarabağ və Böyük Vətən Müharibəsi əlilləri və bu qisimdən olan digər xəstəliklərə görə 99 adda dərman preparatı pulsuz paylanmalıdır. Habelə onkoloji xəstəliyi, xroniki böyrək çatışmazlığı olanlara, hemofiliya və talassemiya irsi qan xəstəliklərində qan komponentləri, dərman preparatları və tibbi materiallar və digər ləvazimatlarla təminatı,

Bəzi xəstəliklər üçün pulsuz dərmanların yoxa çıxdığı xəstəxana və poliklinikalar...

Rəvanə İmanova: "Keçən ay Səhiyyə Nazirliyi "AirFluSal" preparatını heç bir poliklinikaya verməyib"

QİÇS xəstələrinin müayinə və müalicəsi, verəmə xəstələri, ana və uşaqların sağlamlığının qorunması, yoluxucu xəstəliklər üzrə dərman vasitələri də əhaliyə pulsuz verilməli olanlar siyahısındadır.

Dövlətin pulsuz dərmanla təmin etdiyi astma xəstələri də dərman ala bilmirlər. Ən çox şikayət "AirFluSal" preparatı ilə bağlıdır.

Daimi oxucularımızdan biri, Səbəyl rayonundakı 33 sayılı poliklinikada qeydiyyatda olan Mirzə Səferov "Bakı Xəbər"ə bildirdi ki, bronxit-astma xəstəliyindən əziyyət çəkən və qeydiyyatda olduğu poliklinikadan fevral ayına qədər "AirFluSal" adlı preparatı maneəsiz alsa da, fevral ayında poliklinikadan ona bu dərmanı verməyiblər. Şikayətçi qeyd edir ki, poliklinikadan ona "bu dərman gəlmir" deyirlər.

Məsələni araşdırmaq üçün 33 sayılı poliklinikanın aptek şöbəsinin müdiri Rəvanə İmanova ilə əlaqə saxladım. R.İmanova bizimlə söhbətində bildirdi ki, təkə bronxit-astma xəstələri deyil, poli-

fər xəstəmiz müraciət edib, mən özüm də nazirliklə əlaqə saxlamışam, deyiblər ki, mart ayında veriləcək. O dərman martın 5-dən sonra veriləcəyini gözləyirik" - deyər R.İmanova bildirdi.

"Martın 5-dən sonra veriləcəyini gözləyirik"

linikada qeydiyyatda olan, digər xəstəliklərdən əziyyət çəkənlər də pulsuz dərman ala bilməyiblər. "Xəstənin şikayətilə bağlı deyim ki, keçən ay Səhiyyə Nazirliyi "AirFluSal" preparatını heç bir poliklinikaya verməyib. Biz fevral ayından icbari tibbi siğortaya keçmişik. Siğortanın da siyahısında o dərman yox idi. Bununla bağlı Səhiyyə Nazirliyinin "qaynar xətt"inə iki nə-

Onu da qeyd edək ki, Nazirlər Kabineti icbari tibbi siğorta ilə əlaqədar xidmətlər zərfini müəyyənləşdirib. Bu, Prezident İlham Əliyevin dekabrın 24-də imzaladığı "Tibbi siğorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 3 dekabr tarixli, 1718-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Tibbi

siğorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 28 dekabr tarixli, 1441-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Tibbi siğorta haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiqi edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1999-cu il 30 dekabr tarixli, 241 nömrəli Fərmanının ləğv edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 31 yanvar tarixli, 502 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə" Fərmanda əksini tapıb. Fərmana əsasən, Nazirlər Kabinetinə 10 gün ərzində xidmətlər zərfini müəyyən etmək tapşırılıb. Xidmətlər zərfi icbari tibbi siğortanın maliyyə mənbələri hesabına siğortaolunanlara müvafiq növdə, həcmdə və şərtlərlə göstərilən tibbi xidmətlərin toplısudur.

İradə SARIYEVA

Məlum olduğu kimi, koronavirus (COVID - 19) infeksiyasının Azərbaycan ərazisində yarada biləcəyi təhlükənin qarşısının alınması məqsədilə dövlət tərəfindən təxirəsalınmaz tədbirlər görülür. Artıq bir neçə həftədir koronavirus təhlükəsi ilə bağlı müxtəlif qurumlar və müəssisələrdə profilaktik tədbirlər həyata keçirilir.

Bununla bağlı paytaxt kinoteatrlarına giriş məhdudlaşdırılıb, bəzi mədəniyyət tədbirləri təxirə salınıb.

Bildiyimi kimi, Nazirlər Kabineti tərəfindən yoluxma hallarının qarşısının alınması, bu sahədə aparılan müvafiq profilaktik tədbirlərin effektivliyinin yüksəldilməsi, ölkə ərazisində yerləşən bütün təhsil müəssisələrində tibbi-profilaktik, dezinfeksiyaedici və digər qabaqcadan tədbirlərin intensivləşdirilməsi məqsədilə 2020-ci ilin mart ayının 3-dən 9-dək (ilk tədris günü mart ayının 10-u müəyyən edilir) təhsil müəssisələrində tədris, təlim-tərbiyə prosesinin day-

andırılmasına və bununla bağlı tədbirlərin təxirə salınmasına dair qərar qəbul olunub.

Orta və ali məktəblərdə dərslərin təxirə salınması, eləcə də bəzi müəssisələrin fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması o demək deyil ki, şagirdlər, tələbələr olaydan sui-istifadə edərək istədiyi yere getsinlər. Əslində, bu qərarın qəbul olunmasında məqsəd insanların kütləvi yerlərdə görünməməsi, ev şəraitində olması ilə bağlıdır. İctimaiyyət içində olan insanların xəstəliyə tutulma və onu yayma imkanları daha böyükdür. Odur ki, şagirdlər də, tələbələr də kütləvi yer-

Kütləvi kitabxanaların müvəqqəti bağlanması - növbəti səmərəli antivirus tədbiri...

Kərim Tahirov: "Milli Kitabxanayı bağlamaq fikrində deyilik, amma məhdudlaşdırıcı tədbirlər görürük"

lərdə, tədbirlərdə, əyləncə yerlərində görünməməlidirlər. Həkimlərin verdiyi tövsiyələrə əməl etməlidirlər ki, virus təhlükəsi ilə qarşılaşmasınlar.

İnsanların, xüsusən də şagird və tələbələrin, elm adamlarının intensiv olaraq müraciət etdiyi məkanlardan biri kitabxanalardır. Kitabxanalarda əsas təmas kitablarıdır və bir gündə eyni kitabı, qəzet və jurnalı, materialı bəzən yüzlərlə insan istifadə edə bilər. Həmçinin, kitabxanaların oxu zallarında insanlar bir-birilə təmasda olurlar. Bu virus da əsasən havadamcı yolu ilə yoluxur. Bu gün digər müəssisələrlə paralel olaraq kitabxanalarda da profilaktik tədbirlər həyata keçirilməli, oxucularla bağlı ciddi məhdudlaşdırıcı tədbirlər görülməlidir. Hətta kitabxanaların da orta və ali məktəblər kimi müvəqqəti qapadılması zəruridir.

Koronavirus təhlükəsinin

qarşısının alınması məqsədilə hansı kitabxanalar müvəqqəti olaraq bağlanacaq?

Paytaxtımızda fəaliyyət göstərən və ölkəmizin baş kitabxanası olan Milli Kitab-

bir gün işçilər işə çıxmayacaq və həmin gün kitabxanaya aidiyyəti qurumun əməkdaşları tərəfindən dezinfeksiya ediləcək. "Bizə artıq göstəriş verilib və səhər saat 7-dən saat 10-a qədər bütün

F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası: "Bizim kitabxana işləyir"

xanaya müxtəlif kateqoriyalara aid oxucular sıx-sıx müraciət edirlər. Demək olar ki, bu kitabxanaya müxtəlif yaş qruplarına aid insanlar gəlirlər.

Milli Kitabxananın direktoru Kərim Tahirov "Bakı Xəbər"ə bildirdi ki, Milli Kitabxananın müvəqqəti olaraq bağlanması gündəmdə deyil, amma müəssisədə müxtəlif məhdudlaşdırıcı tədbirlər həyata keçirilir. Hər gün Milli Kitabxananın bütün zallarının dezinfeksiya olunduğunu deyən K.Tahirovun sözlərinə görə, bu yaxında

zallar, dəhlizlər, bir sözlə, hər yer dezinfeksiya olunub. Ümumiyyətlə, hər gün səhər-səhər bütün zalları xüsusi məhlulla dezinfeksiya edilir. Eyni zamanda, martın 8-i kitabxana birgünlük bağlı olacaq, işçilər işə gəlməyəcək və Səbəyl Rayon Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin əməkdaşları gəlib kitabxanayı tamamilə dezinfeksiya edəcəklər. Amma indi kitabxana özünü edir. Milli Kitabxanayı bağlamaq fikrində deyilik, amma məhdudlaşdırıcı tədbirlər görürük. Burada

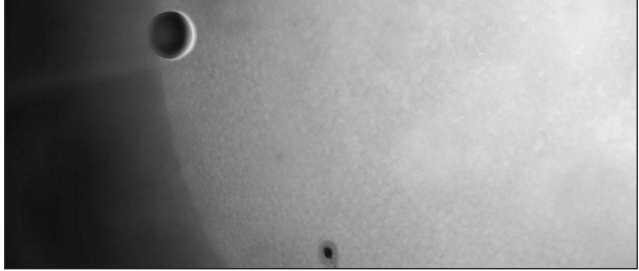
keçirilməsi nəzərdə tutulan tədbirlər təxirə salınıb. Martın 3-ü üç tədbirimiz vardı, hamısı təxirə salındı, ləğv olundu" - deyər K.Tahirov qeyd etdi.

Firudin bəy Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının əməkdaşları da bizimlə söhbətlərində nazirlikdən koronavirusa qarşı karantin tədbirləri görülməsi ilə bağlı xüsusi göstəriş aldıqlarını bildirdilər. Kitabxananın əməkdaşlarının sözlərinə görə, hazırda kitabxanaya şagirdlər müraciət etməsə də, onlar iş başındadırlar. "Bizim kitabxana bağlanmayıb, yeni bağlanması haqqında söhbət getmir. Amma karantin tədbirləri ilə bağlı nazirlikdən təlimat alışıq. Dezinfeksiya işləri aparılacaq. Demək olar ki, son günlər kitabxanamıza uşaqlar müraciət etmir. Bu da məlum məsələ ilə bağlıdır. Bizim kitabxana işləyir, amma karantin tədbirləri görülməyəcək" - deyər bildirdilər.

İradə SARIYEVA

Bir ilin 18 saat olduğu planet...

Alim-astronomlar bir ilin 18 saat olduğu ekzoplanet aşkarlayıblar. Bu barədə Böyük Britaniyanın Uorik Universiteti məlumat yayıb. Astronomlar ölçüsü Yupiter qədər olan və öz ulduzu ətrafında 18

saata döviyyə vuran ekzoplanet kəşf ediblər. Planetə "NGTS-10b" adı verilib. "NGTS-10b" Yer kürəsindən təxminən min işıq ili məsafəsində yerləşir. O, yalnız ölçüsü ilə deyil, həm də qaz tərkibinə görə Yupiterə oxşayır. Lakin Yupiterdən fərqli olaraq, bu ekzoplanet öz ana ulduzuna əhəmiyyətli dərəcədə daha yaxın məsafədə yerləşir. Elə bu səbəbdən

da iki planet arasında ilin uzunluğunda bu qədər fərq var: 12 il 18 saata qarşı. "NGTS-10b"-nin ulduza bu qədər yaxın olmasına görə orada temperatur min dərəcəyə çatır və planet günəşin güclü təsirindən məhv olma riski altındadır. Tədqiqatda həmin ekzoplanetdə rubin və safir kimi qiymətli daşlardan ibarət "yağışlar"ın da olduğu bildirilir.

Dünyanın ən qorxunc xüsusi təyinatlıları...

Dünyada elə ordular və ya qoşunlar var ki, onların adı gələndə düşmənləri istər-istəməz təşviş içində qalır. "Milli.Az" dünyaya şöhrətini yayan xüsusi təyinatlı dəstələrin siyahısını təqdim edir:

1. Tayvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
2. Peru Ordusu Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
3. Kanada Anti-Terror Hücum Qüvvələri.
4. Alman Sualtı Komandoları.
5. ABŞ Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
6. Danimarka Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
7. Böyük Britaniya Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
8. Fransa Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
9. ABŞ Xüsusi Əməliyyat Komandoları.
10. Alman Ordusu Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
11. ABŞ Hərbi Dəniz Qüvvələri.
12. Serbiya Jandarm Qüvvələri.
13. Norveç Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
14. Fransa Hərbi - Dəniz Qoşunu.
15. Koreya Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
16. Rusiya Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
17. Kanada Xüsusi Əməliyyat Komandası.
18. İrlandiya Ordu Kəşikçiləri.
19. Yeni Zelandiya Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
20. "Jaqdkommando" - Avstriya Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
21. Norveç Ordusu Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
22. İraq Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
23. Fransa Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
24. İsrail Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri.
25. Türkiyə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri - "Bordo Beretlilər".

Elan

Şəki rayonu, Kış kənd sakini Kərimov Məmmədresul Ələşrəf oğlunun və ailə üzvlərinin adına verilmiş JN: 974 sayılı torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şəki-Baş Güngüt kənd sakini Yusubov Məmməd İsmayıl oğlunun adına verilmiş torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyi üçün etibarsız hesab edilir.

Rzayev Rəhim Əli oğluna Azərbaycan Respublikası Prezidenti İşlər İdarəsinin kənd təsərrüfatı müəssisəsi tərəfindən verilmiş N61/K nömrəli, 27 noyabr 2003 cü il tarixli əmrəndən çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Rzayev Rəhim Əli oğlunun adına, Abşeron rayonu icra üzrə 096 nömrəli, 20 avqust 1999-cu il tarixli sərəncamdan çıxarış itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Səfərov Rəşid İsmixan oğluna Azərbaycan Respublikası DİN tərəfindən verilmiş müharibə veteranı vəsiqəsi (N012680) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Altay dağlarında 1500 yaşlı qadın mumiyası tapıldı

Monqolustanda maraqlı hadisə yaşanıb. "Milli.Az" xəbər verir ki, Altay dağlarında arxeoloji qazıntılar zamanı 1500 il bundan əvvəl yaşamış qadın mumiyası tapılıb.

Türk qadının aid olduğu bildirilən mumiya yaxşı qorunmuş vəziyyətdə qalıb. Ən maraqlısı isə 6-cı yüzillikdə yaşamış bu qadının geyimləri olub.

Məlumatla görə, geyimlərdə xüsusi naxışların, bəzəklərin olması hələ o dövrdə Türk xalqlarının yüksək inkişaf etdiyindən xəbər verir.

Bu son illərin ən vacib tapıntılarından hesab edilir. Mumiya barədə araşdırmalar davam edir.

"Azercell"-dən gənclərə növbəti iş imkanı

Həyata keçirdiyi korporativ sosial layihələri ilə hər zaman öncül sıralarda qərarlaşan "Azercell Telekom" MMC gənclərin təhsili, peşəkar inkişafı və işlə təmin olunması istiqamətində fəaliyyətini davam etdirir.

Şirkət gənclərin əmək bazarına uyğunlaşmasına, öz ixtisasları üzrə uğurlu karyera qurmasına kömək, həmçinin, onların işlə təmin olunmasına dəstək məqsədilə növbəti əmək yarmarkasında iştirak edib. Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatı, Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətləri və Beynəlxalq Təlim və Layihə Mərkəzi MMC-nin birgə təşkilatçılığı ilə Lənkəran və Qubada təşkil olunan əmək yarmarkalarına "Azercell" nümayəndələri də qatılıb. "Azercell" şirkətinin İnsan Kapitalının İdarə Edilməsi şöbəsinin əməkdaşları yarmarka iştirakçılarına əmək bazarındakı son tendensiyalardan bəhs edib, şirkətdə mövcud olan vakansiyalar barədə məlumat verib və onları maraqlandıran sualları cavablandırılıb. Xatırladaq ki, layihə çərçivəsində gənclərin inkişafına istiqamətlənmiş müxtəlif fəaliyyət növləri - özünəməşğulluğa, əmək bazarına çıxışa dəstək, potensialın artırılması və digər məsələlər yer alıb.

Qeyd edək ki, "Azercell" mütəmadi olaraq müxtəlif təhsil müəssisələri, dövlət qurumları və digər təşkilatlar tərəfindən təşkil olunan karyera sərgilərində fəal iştirak edir. 2019-cu ildə ölkənin müxtəlif ali təhsil müəssisələrində oxuyan 67 gənc şirkətin tələbə proqramlarından yararlanıb, "Azercell" Akademiyası tərəfindən şirkətdaxili və müxtəlif təşkilat və qurumlara 161 tədris sessiyası keçirilib.

Daha ətraflı məlumat üçün news@mcs.az ünvanına müraciət edə bilərsiniz.

Qoroskop Rusiya və Qərb astroloqlarının proqnozları əsasında hazırlanıb

İsraildə nəfəs almayan parazit kəşf edildi

İsraildən olan elm adamları nəfəs almayan parazit kəşf ediblər.

"Milli.Az" xəbər verir ki, balıq paraziti olan "salminikola" adlı canlının nəfəs yollarının olmadığı sübuta yetirilib. Araşdırmanın nəticələrinə görə, parazit "DNT"-si digər canlılardan önəmli dərəcədə fərqlənir. Maraqlıdır ki, parazit "DNT"-sində ciddi çatışmazlıqlar var. Alimlər yeni canlı barədə araşdırmaları davam etdirir. Bu kəşf elm dünyasında böyük maraqla qarşılanıb.

Hazırladı: Ramil QULİYEV

Baş redaktor: Aydın Quliyev

Baş redaktorun müavini: Tahir Tağıyev

Redaksiyanın ünvanı: Bakı şəhəri, Mətbuat pr. 529-cu məhəllə, 6-cı mərtəbə

Tel-faks: 510-87-40; 510-87-38; 510-87-39

e-mail: azer22@mail.ru

Reyestr № 0106-P219-45846

Qəzet həftədə 5 dəfə çıxır. (Bazar və bazar ertəsinə başqa). «BZ»-də çap olunur.

Sifariş: №2514

Tiraj: 3050

Qəzetdə «Olaylar» və «Trend» informasiya agentliklərinin materiallarından istifadə edilir.

Reklam mətninə görə qəzet məsuliyyət daşıyır.